

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΣ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 - Τηλ. 227-689 | 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1969 | ΑΡΙΘ. 2

ΜΗΝΥΜΑ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΕΠΙ ΤΩ, ΝΕΩ, ΕΤΕΙ 1969

Ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιθυμῶ ἵνα ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ Νέου Ἔτους παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως πρῶτον μὲν εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν, διότι παρ' ὅλους τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους διήλθομεν, ἡ εἰρήνη ἐξακολουθεῖ νὰ διατηρῆται εἰς τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πλανήτου μας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Χώρας μας, κατωρθώθησαν δὲ ἐπιτεύγματα, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε ὁ γυμνὸς ἀνθρώπινος «ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε» (Α' Κορ. β', 9). Εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὴν Χώραν μας, διότι ὄχι μόνον παρεμείναμεν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡ γαλήνη εἰς τὸ ἐσωτερικόν, παρὰ τὰς προσπαθείας ὀλίγων τινῶν, δὲν διαταράχθη, ἀλλὰ καὶ διότι σταθερὰ βήματα προόδου σημειοῦνται εἰς σημαντικούς τομείς τῆς ἐθνικῆς μας δραστηριότητος.

Δεύτερον δέ, εὐχομαι, ἵνα ὁ Θεὸς εὐλογῆσῃ τὸ 1969 καὶ ἀποβῇ τοῦτο δι' ἓνα ἕκαστον ἀπὸ ἡμᾶς καὶ δι' ὅλους μας μαζί, ὡς καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον ἔτος εἰρήνης, προόδου καὶ πάσης ἄλλης ἀπὸ Θεοῦ εὐλογίας.

Εὐχομαι ὁλοψύχως, ὅπως τὸ 1969 ἀποδώξῃ τὴν ἀγωνίαν, ἡ ὁποία διακατέχει μέγα μέρος τῆς ἀνθρωπότητος, ὅτι ἀπὸ τῆς μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην εἶναι δυνατόν ἡ ποθητὴ εἰς ὅλους μας εἰρήνη νὰ φυγα-

δευθῇ εἴτε ἀπὸ μικροτέρας εἴτε ἀπὸ μεγαλύτερας περιοχᾶς τοῦ πλανήτου μας ἢ καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν ἐπιφάνειάν του. Εὐχομαι ἐπίσης, ἵνα ὁ Πανάγαθος φωτίσῃ ὅλους μας ἀνεξαιρέτως, νὰ κατανοήσωμεν ἐπὶ τέλους, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωμεν πλήρη καὶ σταθερὰν εἰρήνην, ἂν δὲν καταγῶμεν ὀριστικῶς καὶ ἐνσυνειδήτως ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ μοναδικοῦ «Ἄρχοντος τῆς Εἰρήνης» καὶ ὅτι μόνον ἂν ὑπακούσωμεν εἰς τὰ προστάγματά Του, ἰδιαίτερος δὲ εἰς τὴν πρώτην Του καὶ μεγάλην ἐντολήν, θὰ δημιουργήσωμεν τὴν νικηφόρον ἐκείνην πανστρατιάν τῆς Ἀγάπης, ἡ ὁποία «ἔξω βάλλει τὸν φόβον» καὶ κατατροπώνει πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον καὶ τῆς Εἰρήνης καὶ οἰουδήποτε ἄλλου ἀγαθοῦ.

Ἐντεῦθεν, ὅσοι ἀνὰ τὴν οἰκουμένην πιστεύομεν εἰς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Λόγον καὶ Μονογενῆ Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἄς ἀποδυθῶμεν, καθ' ὅλον μὲν τὸ Νέον Ἔτος, ἰδιαίτερος δὲ κατὰ τὴν πρώτην του ἡμέραν, εἰς ἔντονον ἀγῶνα προσευχῆς. Μαζί μὲ τὰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἄλλων Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι προσεύχονται σήμερον ὅλοι μαζί πρὸς τὸν κοινὸν πάντων τῶν ἀνθρώπων Σωτῆρα, ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἄς συνενώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰς προσευχὰς μας. Ἄς παρακαλέσωμεν τὸν Θεόν, μὲ ἐπιμονὴν καὶ μὲ ἀκλόνητον πίστιν εἰς Αὐτόν,

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ*

Ερωτήσεις: Ποιό νόημα έχουν δια τὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου αἱ εορταὶ ποὺ ἔχει καθιερώσει ἡ Ἐκκλησία μας καὶ ποὺ εορτάζομεν ὅλοι μας αὐτὲς τὲς ἡμέρες;

1. Ἀπάντησις: Τὸ ἐρώτημά σου ἔθεσα κι' ἐγώ, φίλε κ. Τσιρόπουλε, πολλάκις εἰς τὸν ἑαυτὸν μου καὶ ὡς ἐπιστήμων θεολόγος καὶ ὡς ἀπλοῦς χριστιανὸς καὶ ὡς ἄνθρωπος. Καὶ ἀπήντησα: Οἱ ἄνθρωποι πάσης ἐποχῆς καὶ εἰς οἰανδήποτε ἑθνησκέϊαν κι' ἄν ἄνῃκον, καθώρισαν Ἑορτάς καὶ πανηγύρεις, θρησκευτικὰς, ἐθνικὰς, οἰκογενειακὰς, προσωπικὰς κλπ. Καὶ εἶναι πράγματι αἴτημα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἡ Ἑορτή. Εἶναι ἄλλωστε

γνωστὴ ἢ παροιμιώδης φράσις τοῦ Δημοκρίτου: «Βίος ἀνεόρταστος μακρὰ ὁδὸς ἀπανδόκευτος» (Leutsch, Corpus paroemiogr. Gr. II, 330, 16: Ap. IV, 97α). Ὁ Χριστιανισμὸς ἐδίδασκεν, ὅτι ὅλος ὁ βίος τοῦ χριστιανοῦ δέον ν' ἀποτελῆ συνεχῆ καὶ ἀδιάλειπτον εὐχαριστίαν καὶ δοξολογίαν τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν μεγάλα καὶ θαυμαστά ποιήσαντος Θεοῦ. Ἐπομένως ὅλος ὁ βίος τοῦ χριστιανοῦ πρέπει νὰ λογίζεται ὡς εορτὴ καὶ πανηγύρις. Διότι κατὰ τὸν σοφὸν Ὁριγένη (185-254) «εορτὴ οὐδὲν ἄλλο ἐστίν ἢ τὸ τὰ δέοντα πράττειν» (Κατὰ Κέλσου 8, 21). Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι χριστιανοὶ ἐπεδίδοντο πράγματι εἰς τὸ «νὰ πράττουν τὰ δέοντα», δεικνύοντες τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην των διὰ τῶν ἔργων τῆς πίστεως καὶ ἀρετῆς.

* Συνέντευξις πρὸς τὸν διακεκριμένον λογοτέχνην καὶ συνεργάτην τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ραδιοφωνίας κ. Κ. Τσιρόπουλον, μεταδοθεῖσα τὴν 11 Ἰανουαρίου 1969.

«ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου», ὑπὲρ τῆς προσεγγίσεως πάντων τῶν Χριστιανῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ ὑπὲρ τῆς μεταξύ μας ἐνότητος καὶ ἀγάπης. Ἐπίσης, ὡς καταβάλωμεν ἕκαστος ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἀρμοδιότητός του πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν ὑπὲρ τῆς μεταξύ τῶν ἀνθρώπων εἰρήνης καὶ γαληνεύσεως, ὥστε νὰ καταστήσωμεν πραγματικότητα «τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης».

Τέλος, εἰδικῶς ὡς πρὸς τὴν ἔνδοξον καὶ ἀγαπημένην μας Πατρίδα, εὐχομαι διακαῶς, ὅπως ἄρχοντες καὶ λαός, θέτοντες ὑπεράνω πάντων τὰ προστάγματα τοῦ Σωτῆρος καὶ οἱ πάντες προτάσσοντες τὸ συμφέρον καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἔθνους, ἐπιδοθῶμεν εἰς τὸν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὸν ἀγῶνα τοῦ ποῖος νὰ καταστή ἄξιότερον κατοικητήριον τοῦ Πνεύματος τῆς εἰρηνεύσεως, τῆς συναδελφώσεως καὶ τῆς ἀδελφότητος καὶ ποῖος θὰ συμβάλῃ περισσότερον εἰς τὴν ἐπάνοδον τῆς πλήρους γαλήνης εἰς τὴν Χώραν μας καὶ εἰς τὴν παντοειδῆ πρόοδόν της.

Τὰ ἀνωτέρω εἶχομεν κατὰ λέξιν εὐχηθῆ, ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἀπερχομένου ἔτους. Ἐξ αὐτῶν τὰ περισσότερα, ἰδίως δὲ τὰ γενικώτερα, εἶναι ἀκόμη ἀντικείμενον εὐχῶν, προσπαθειῶν καὶ ἐλπίδων. Ἐντεῦθεν τὰ ἐπαναλαμβάνομεν καὶ διὰ τὸ Νέον Ἔτος, εὐχόμενοι ἐπὶ πλέον, ἵνα κατὰ τὸ 1969 προσεγγίσωμεν ὄχι μόνον εἰς τὴν Σελήνην, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης. Διότι Αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος, ὁ Ὁποῖος δύναται νὰ μᾶς παράσχῃ τὴν δυνατότητα, ἵνα ὅλαι αἱ ἀνωτέρω εὐχαὶ καὶ ὅλαι αἱ ἀνώτεραι ἐπιθυμίαι καὶ ἐπιδιώξεις τῶν ἀνθρώπων γίνουν πραγματικότης.

Εἰδικῶς δὲ διὰ τὸ Ἔθνος μας εὐχομαι, ἵνα τοῦτο καὶ κατὰ τὸ 1969 συνεχίσῃ τὴν ἐν ἐσωτερικῇ γαλήνῃ καὶ ἀδελφικῇ ὁμονοίᾳ πρόοδόν του εἰς πάσας τὰς ἐκφάνσεις τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου καὶ φθάσῃ ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μεγάλης ἀνά τὴν οἰκουμένην ἀποστολῆς του.

Εὐχέτης ὑμῶν πρὸς Κύριον

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Με τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καθόρισεν ὠρισμένας ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις. Πρώτη δὲ ἦτο ἡ Κυριακή, ἡ εἰς τιμὴν τοῦ Κυρίου. Κατὰ τοὺς πρώτους ἀκόμη αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ καθιερώθησαν τρεῖς κύκλοι ἑορτῶν, οἱ ὅποιοι ἀναφέρονται εἰς τὴν θείαν Αὐτοῦ Ἐπιφάνειαν, ἦτοι τὴν Γέννησιν Αὐτοῦ, εἰς τὰ γεγονότα τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ καὶ τέλος εἰς τὰ γεγονότα τῆς Ἀναλήψεως Αὐτοῦ καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, ὅτε καὶ πανηγυρίζεται ἡ ὀλοκλήρωσις τοῦ θεανθρωπίνου Ἰδρύματος, ἦτοι τῆς Ἁγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας διὰ τῆς καθόδου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Κατὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ἀρχὴ καὶ ρίζα τῆς θείας Οἰκονομίας τοῦ Σωτῆρος εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς Γεννήσεως, τὴν ὁποῖαν ὁ λαὸς ὠνόμασε «Χριστοῦγεννα», ἀντὶ τοῦ «Χριστοῦ γέννα», ἦτοι Γέννησις. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος τὴν ὀνομάζει «Μητρόπολιν τῶν ἑορτῶν», ὁ δὲ Ἐπιφάνιος λέγει: «Αὕτη πρώτη ἑορτὴ ἡ φρικτὴ καὶ θαυμαστὴ κατὰ σάρκα τοῦ Χριστοῦ ἡ Γέννησις». Ὁ θεῖος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος λέγει, ὅτι κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστοῦγέννων πανηγυρίζομεν τὸ γεγονός, καθ' ὃ: «Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ γίνεται καὶ Υἱὸς ἀνθρώπου· οὐχ ὃ ἦν μεταβαλὼν· ἄτρεπτος γάρ· ἀλλ' ὃ οὐκ ἦν προσλαβὼν· φιλόανθρωπος γάρ» (Λόγ. εἰς τὰ Φῶτα).

2. Ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῶν Χριστοῦγέννων ἦτο ἠνωμένη μετὰ τῆς μεγάλης ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων. Τὸ 379 εἰσῆχθη εἰς τὴν Κ/πολιν, ὅπως πανηγυρίζεται κεχωρισμένως ἀπὸ τῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων τῇ 25 Δ/βρίου, ἀντὶ τῆς 6 'Ιανουαρίου, ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, κατὰ μίμησιν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας, εἰς τὴν ὁποῖαν εἶχεν εἰσαγάγει τὴν ἑορτὴν ὁ Μ. Βασίλειος. Ἐκτοτε κατέστη διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὡς εἶπομεν, «ἡ Μητρόπολις τῶν ἑορτῶν». Εἴκοσιν ἐν ὄλῳ Πατέρες καὶ Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς ἀφιέρωσαν λόγους πανηγυρικοὺς εἰς τὴν μεγάλην ἑορτὴν τῶν Χριστοῦγέννων. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Γρηγόριος ὁ Νύσσης, Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου, Μ. Βασίλειος, ἱερός Χρυσόστομος, Συνέσιος ὁ Κυρηναῖος, Πρόκλος Κ/πόλεως, Παῦλος Ἐμέσης, Θεόδωτος Ἀγκύρας, Εὐσέβιος Ἀλε-

ξανδρείας, Ἡσύχιος, Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων, Ἰωάννης Νικαίας, Ἀνδρέας Κρήτης, Ἰωάννης Δαμασκηνός, Κοσμάς Ἱεροσολυμίτης, Λέων αὐτοκράτωρ ὁ σοφός, Ἰωάννης Μαυρόπουλος, Ἰσίδωρος Θεσ/νίκης καὶ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. Ἀναρίθμητοι δὲ ὑμνηταὶ τῆς ἑορτῆς ἐμφανίζονται κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν περίοδον μέχρι καὶ τῆς σήμερον. Πάντες μιᾶ φωνῇ ὑμνοῦσι τὴν φωσφόρον ἡμέραν, καθ' ἣν «ὁ λαὸς ὁ καθ' ἕνα ἐν σκότει εἶδε Φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ κα σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς» (Ματθ. 4,16). Φῶς μέγα εἶδεν ἡ ἀνθρωπότης, ἡ εἰς τὸ σκότος τῆς ἀγνοίας καὶ τοῦ πνευματικοῦ θανάτου καθημένη. Φῶς μέγα ἀποτελεῖ ἕκτοτε ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Σωτῆρος. Ἐκ τούτου καὶ ἐν ἀγαλλιάσει οἱ πιστοὶ πανηγυρίζομεν τὸ γεγονός. Φῶς μέγα ἀνέτειλεν, διότι ἐγεννήθη Ἐκεῖνος, «Ὅστις μετέβαλε τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ νέαν παρήγαγεν ἠθικὴν δημιουργίαν. Φῶς μέγα ἀνέτειλεν, διότι ἐγεννήθη Ἐκεῖνος, «Ὅστις εὐηγγελίσθη χαρὰν μεγάλην εἰς τὸν κόσμον· ἐγένετο ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ἡ χαρὰ τῶν θλιβομένων, τὸ θάρρος τῶν κινδυνευόντων. Φῶς μέγα ἀνέτειλεν εἰς τὸν κόσμον, μετὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅστις Θεὸς ὢν ἐγένετο ἀνθρώπος, διὰ τὴν ὑψώσιν τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸν Θεόν. Οὗτος διέλυσε τὴν σκοτόμαιναν τοῦ ψεύδους καὶ διεφώτισε τὴν Ἀλήθειαν. Τὴν Ἀλήθειαν ποῦ ἀναζητεῖ ὁ ἀνθρώπος καὶ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς καὶ δὲν τὴν εὐρίσκει, ἐνῶ εἶναι τόσον κοντὰ του, ἀλλὰ δὲν τὴν πιστεύει. Οὕτω καὶ παραπαίει, διότι ἀκολουθεῖ ὅχι τὴν ἀληθινὴν, ἀλλὰ τὴν πεπλανημένην ὁδόν, τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν ἀπώλειαν. Ὁ Χριστὸς μᾶς διδάσκει: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ Ἀλήθεια» (Ἰωάν. 14,6). Ἀλλ' ὁ σύγχρονος ἀνθρώπος φαίνεται ὡσὰν νὰ περιπαίζη τὸ κήρυγμά του, ὡσὰν νὰ τὸ περιφρονῇ καὶ ὡσὰν νὰ τὸ ἀρνῆται. Δὲν θέλει ν' ἀναγνωρίσῃ οὔτε τὴν ἀληθινὴν ὁδόν, οὔτε τὴν ἀληθινὴν ζωὴν, ἀλλ' οὔτε καὶ τὴν Ἀλήθειαν αὐτήν. Διότι ὁ ἴδιος προτιμᾷ τὸ ψεῦδος καὶ ζῆ μέσα εἰς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ψευδῆ ὁδόν τοῦ βίου ἀκολουθεῖ. Τὰ πάντα ὁ σύγχρονος ἀνθρώπος θεοποιεῖ καὶ μόνον τὸν ἀληθινὸν Θεὸν δὲν παραδέχεται.

3. Ἡ πορεία τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, ὁμοιάζει μὲ τὸ πλοῖον ποῦ ἔχασε τὴν πυξίδα του, διὰ νὰ μὴ εἶπω τὸ τιμόνι του. Τὸ τιμόνι τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ νοῦς, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἰδίου, ἐσκοτίσθη καὶ ἔχασεν ἔτσι ὁ ἄνθρωπος τὸν προσανατολισμὸν του καὶ τὸν ὀρθὴν γραμμὴν πλεύσεως.

Αὐτὴν τὴν ὀρθὴν γραμμὴν πλεύσεως προσπαθεῖ ἡ Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία νὰ μᾶς ὑπενθυμίζῃ ἐκάστοτε μὲ τὰς ὠραίας ἐκκλησιαστικὰς καὶ θρησκευτικὰς ἑορτάς της. Ἰδιαιτέρως μάλιστα μὲ τὴν ἑορτὴν ἑορτῶν, τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Φώτων, ἡ Ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία καλεῖ τοὺς πιστοὺς της ν' ἀνανήψουν, νὰ ἐνθυμηθοῦν ὅτι καὶ αὐτοὶ ἐγεννήθησαν. Ἐγεννήθησαν υἱοὶ ἀνθρώπων, διὰ νὰ γίνουν υἱοὶ Θεοῦ καὶ μιμηταὶ Χριστοῦ. Καλεῖ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς πιστοὺς, τοὺς δικαίους καὶ ἁμαρτωλοὺς, εἰς σωφρονισμόν, εἰς ὑπόμνησιν τοῦ τί εἴμεθα καὶ ποῦ βαδίζομεν. Καλεῖ εἰς πνευματικὰς ἀνατάσεις καὶ εἰς μετεωρισμοὺς θείους καὶ στοχασμοὺς μυστικούς καὶ ὑπερβατικούς. Μᾶς καλεῖ ν' ἀναζητήσωμεν τὴν ὀρθὴν πορείαν τοῦ βίου μας· ν' ἀνεύρωμεν νέαν πυξίδα διὰ τὴν διάπλευσιν τοῦ τρικυμιώδους αὐτοῦ βίου μας· μᾶς καλεῖ νὰ καθαρίσωμεν τὸν ἡγέτην καὶ κυβερνήτην καὶ ὁδηγὸν τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἦτοι τὸν Νοῦν, διὰ νὰ ἡμπορέσωμεν μὲ σταθερότητα ν' ἀντιπαραλαίσωμεν πρὸς τὰς θλίψεις καὶ τὰς ἀντιξοότητας, τὰς ὁποίας συναντῶμεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὴν πορείαν τοῦ βίου μας. Μᾶς καλεῖ ν' ἀναζητήσωμεν τὸν πλοηγὸν τὸν ἄριστον καὶ μὲ ἐμπιστοσύνην πρὸς αὐτόν, νὰ πορευώμεθα μὲ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητά τὴν πορείαν τῆς παρούσης ζωῆς, διὰ ν' ἀνεύρωμεν τὸν ἀναζητούμενον εὐδίων λιμένα τῆς χαρᾶς, τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς εἰρήνης. Ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ ἐπιτύχωμεν, ὅταν στραφῶμεν πρὸς τὸ Γεννηθὲν Παιδίον τῆς Βηθλεέμ· ὅταν τὸ ἀγαπήσωμεν· ὅταν τὸ ἀναγνωρίσωμεν ὡς ἀδελφόν μας· ὅταν μεγαλώσωμεν μαζί Του καὶ ἀνδρωθῶμεν καὶ ὅταν μαζί Του πορευώμεθα τὸν δρόμον τῆς ζωῆς μέχρι τέλους. Τότε καὶ μόνον τότε θὰ ἡμπορέσωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ δοξάσωμεν τὸν Θεόν, ὅπως οἱ ἄγγελοι τῆς Βηθλεέμ καὶ ν' ἀναγνωρίσωμεν,

ὅτι πράγματι ἦλθε διὰ τοῦ Παιδίου—Χριστοῦ «ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Αὐτὸ εἶναι τὸ βαθύτερον νόημα τῶν μεγάλων ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων, ποῦ ἡ Ἀγία μας Ἐκκλησία πανηγυρίζει καὶ προβάλλει εἰς ὅλους μας εἰς ὑπόμνησιν, εἰς ἑορτασμόν, εἰς ἐγκωμιασμόν καὶ εἰς θρησκευτικὴν μυστικὴν ἀνάτασιν καὶ ἠθικὴν ἀνάπλασιν.

ἑρωτήσεις : Ποῦ σφείλεται τὸ γεγονός ὅτι πολλοὶ ἑορταὶ ἔχουν τὰ τελευταῖα χρόνια οὐσιαστικὰ καταγρηθῆ σ' ὀλόκληρο τὸν κόσμον καὶ διατὶ οἱ ἄνθρωποι τῶν καιρῶν μας, τὶς μεγάλες αὐτὲς ἑορτὰς ποῦ διατηρήθηκαν δὲν τὶς βιώνουν πνευματικὰ;

Ἀπάντησις : Μέγα τὸ ἐρώτημά σας, ἀγαπητέ μου κ. Τσιρόπουλε, καὶ ὄχι ἐπτά, ἀλλ' οὔτε 107 λεπτά δὲν θὰ ἔφθαναν διὰ ν' ἀπαντήσω. Πολλὰ τὰ αἷτια τῆς καταργήσεως ἢ καὶ τοῦ περιορισμοῦ πολλῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν καὶ ἄλλων πανηγύρεων εἰς τοὺς διαφόρους λαοὺς σήμερον. Ἐν πρώτοις, ἡ ὑπερογκὸς αὐξήσις τῶν ἑορτῶν ὑφ' ὅλων σχεδὸν τῶν Ἐκκλησιῶν. Πρῶτοι οἱ Προτεστάνται περιώρισαν τὰς ἑορτάς των. Ἠκολούθησεν ἐν μέρει καὶ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία. Ἡ δὲ ἰδική μας Ἐκκλησία διετήρησε μὲν τὸ ἑορτολόγιόν της, ἀλλ' ἐξῆρεν ἰδιαιτέρως ὠρισμένας μεγάλας ἑορτάς, Δεσποτικὰς, Θεομητορικὰς καὶ τῶν Ἁγίων ἀνδρῶν. Εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας αἱ θρησκευτικαὶ ἑορταὶ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον συνδεδεμέναι μὲ τὰ μεγάλα ἱστορικὰ καὶ ἔθνικα γεγονότα καὶ μὲ σπουδαίους ἱστορικοὺς σταθμοὺς τοῦ ἔθνους μας. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς περιώρισαμεν τὸν πανηγυρισμὸν πολλῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν, ἐπειδὴ συνεδέοντο αἱ ἑορταὶ μὲ ἀργίας καὶ ἀποχὴν ἀπὸ τῆς ἐργασίας. Ὁ περιορισμὸς αὐτὸς τῶν ἑορτῶν, ὀρθοογικὰ κρινόμενος, δὲν ἡμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς διάθεσις θρησκευτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀδιαφορίας. Τοῦναντίον, ἡ ἐργασία, ὡς εὐλογημένη παρά Θεοῦ, καὶ ἡ διὰ τῆς ἐργασίας προσγινομένη ἔθνικὴ καὶ κοινωνικὴ ὠφέλεια, ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ τιμᾶν καὶ σέβεσθαι τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδία τιμᾶ καὶ τὸν ἐργάτην καὶ τὸν θεῖον νόμον, ὅστις προστάζει, ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται ἐπὶ ἐξ ἡμέρας τὴν ἑβδομάδα, μόνον δὲ τὴν ἑβδόμην νὰ καταπαύῃ τὴν ἐργα-

σίαν του, ἵνα τιμήσῃ καὶ δοξάσῃ τὸν Θεόν. Καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη εἶναι ἡ ὑπὸ πάντων τῶν χριστιανῶν τῆς γῆς τιμωμένη ἡμέρα τῆς ἀγίας Κυριακῆς, ἡ ἀργία τῆς ὁποίας ἔχει καθιερωθῆ εἰς τὴν Χώραν μας διὰ νόμου.

5. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸν περιορισμὸν τῶν Ἑορτῶν, ὑπάρχει εὐλόγος δικαιολογία, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν. Ἀλλὰ τὸ διατὶ οἱ ἄνθρωποι τῶν καιρῶν μας δὲν ζοῦν πραγματικὰ καὶ δὲν «βιώνουν» τὰς μεγάλας Ἑορτὰς πού διετηρήθησαν πνευματικά, εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα θέμα πολὺπλευρον, τὸ ὁποῖον ἔχει πλεῖστας ὄσας αἰτίαι. Ὁ ἄνθρωπος τῆς σήμερον ζῆ εἰς τὴν ὕλην καὶ διὰ τὴν ὕλην. Ὅλοι μας ζητοῦμεν τὴν εὐτυχίαν. Ὅλοι μας ποθοῦμεν νὰ εἴμεθα εὐδαίμονες. Καὶ ὅλοι μας ἀναζητοῦμεν συνεχῶς κάτι τὸ ἀνώτερον, τὸ ὑψηλότερον, τὸ φανταχτερότερον· δόξαν, πλοῦτον, δύναμιν! Ὁλος ὁ κόσμος δὲν ὀμιλεῖ παρὰ διὰ τὴν ὕψωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, ὡς νὰ ἐπρόκειτο διὰ τὸ ἄκρον ἄκρον ἀγαθὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἀλλὰ τί σημαίνει τοῦτο κατὰ βάθος καὶ τί ἐγκρύπτει ἡ ἔννοια τῆς συγχρόνου οἰκονομικο-κοινωνικῆς ταύτης ἐπιδιώξεως, ἀμφιβάλλω ἂν τὸ ἔχωμεν ὅλοι ἀντιληφθῆ. Ἐγίναμεν οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι («σάρκες») καὶ δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν σάρκα ἐνδιαφερόμεθα καὶ δι' αὐτὴν πασχίζομεν καὶ χάριν αὐτῆς ἐργαζόμεθα, κοπιᾶζομεν, μεριμνῶμεν, ἀγωνιῶμεν. Ἀσθμαίνομεν καὶ ἀναζητοῦμεν ν' ἀνακαλύψωμεν συνεχῶς νέα μέσα, νέους τρόπους, νέας ἀνακαλύψεις, διὰ ν' αὐξήσωμεν τὰ ὕλικά ἀγαθὰ πού θεωροῦμεν ὅτι ἡμποροῦν αὐτὰ καὶ μόνον νὰ μᾶς παράσχουν τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν βίον μας καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν ὅλας τὰς ἐπιθυμίας καὶ ὀρέξεις μας. Ἀλλ' ὁ θεῖος Παῦλος λέγει: «Ἡ μὲν σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ Πνεύματος, τὸ δὲ Πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκεινται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂν θέλωσι ταῦτα ποιῶσι» (Γαλ. 5,17). Ταλαίπωρος ἀνθρωπίνη Ψυχὴ! Πῶς κατήντησες! Νομίζεις ὅτι τὰ ξέρεις ὅλα, καὶ ὅμως εἶσαι ἀμαθής! Νομίζεις ὅτι τὰ βλέπεις ὅλα, καὶ ὅμως εἶσαι τυφλὴ! Νομίζεις ὅτι εἶσαι ἡρωϊκὴ καὶ γενναία καὶ ὅτι διὰ τῶν ἀνακαλύψεών σου καὶ τῶν ἐπιτυχιῶν σου ἐπιτελεῖς θεῖα καὶ θαυμαστά· καὶ ὅμως αὐτοκατεργά-

ζεσαι τὴν καταστροφὴν σου καὶ τὸν ἀφανισμόν σου! Νομίζεις ὅτι τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ κρυφθῆ ἀπὸ τὸ μάτι τῆς γνώσεως καὶ τῆς σοφίας σου· καὶ ὅμως εἶσαι τυφλὴ καὶ ἀνάπηρος. Ἐν τῇ ἐπιδείξει τῶν γενναίων δῆθεν ἐπιτευγμάτων σου ἀποδεικνύεσαι θρασύδειλος καὶ ἐπονείδιστος. Εἰς ὅ,τι ἀποθαυμάζεις ὡς δημιούργημά σου βλέπεις καὶ τὸν θανάσιμον ἐχθρόν σου καὶ φοβεῖσαι μήπως, ἐνῶ ὑψώνεσαι εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καταπέσῃς ἐξ ὑπαιτιότητός σου εἰς τὸ χάος καὶ τὸ ἔρεβος! Ποῖος θὰ σὲ σώσῃ; Μόνος ὁ Θεός! Αὐτὸς εἶναι καὶ θὰ εἶναι διὰ παντός καὶ ὁ Σωτὴρ σου! Ἐκζήτησέ Τον διὰ νὰ σωθῆς. Τότε θὰ γίνῃς ἀληθινὰ εὐτυχής, ἂν ἀπαλλαγῆς ἀπὸ κάθε διαταραχὴν, δισταγμόν, ἀμφιταλάντευσιν ἢ φόβον. Ἀλλὰ τοῦτο θὰ τὸ ἐπιτύχῃς, ὅταν ἀνακαλύψῃς τὴν Ἀλήθειαν, «τὴν ὁδὸν καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν Ἀλήθειαν», πού εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν Του!

Ἑρῶ τ η σ ι ς : Πιστεῦετε πὸς πρέπει νὰ κἀνωμεν κάτι διὰ τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς σημασίας τῶν ἑορτῶν αὐτῶν μέσα στὴν συνείδησι τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου;

6. Ἀ π ἄ ν τ η σ ι ς : Καὶ βέβαια τὸ πιστεύω· Καὶ ὄχι μόνον τὸ πιστεύω, ἀλλὰ καὶ αἰσθάνομαι, λόγῳ θέσεως καὶ ἀξιώματος καὶ γνώσεων, ὅτι οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι ἔχομεν ἠὺξημένας τὰς ὑποχρεώσεις πρὸς διαφώτισιν, πρὸς ἐποικοδομὴν τῶν πολλῶν, πρὸς διδασχὴν καὶ πρὸς ὀργάνωσιν τῆς Κοινωνίας μας ἐπὶ στερεωτέρων βάσεων, ἐπὶ θεμελίων ἀδιασείστων, ὁποῖα εἶναι ἡ ἀληθινὴ χριστιανικὴ ἀγωγή καὶ διαπαιδαγώγησις, ἡ πνευματικὴ κάθαρσις, ἡ ἠθικὴ διάπλασις, ἡ κοινωνικὴ ἀνόρθωσις καὶ ὅ,τι ἄλλο ὑψηλὸν καὶ εὐγενές, πού ἀποτελεῖ αἴτημα καὶ τέρμα τῆς χριστιανικῆς βιοθεωρίας. Αἴτημα καὶ τέρμα πού ἀναζητεῖ αὕτη ἡ ψυχὴ μας, ἡ ψυχὴ παντός ἀνθρώπου, τοῦ πιστοῦ καὶ τοῦ ἀπίστου, τοῦ εὐσεβοῦς καὶ τοῦ ἀσεβοῦς, τοῦ ἠθικοῦ καὶ τοῦ ἀμοραλιστοῦ, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ἀμαρτωλοῦ. Καὶ τὸ αἴτημα αὐτὸ εἶναι ἡ Ἀ γ ἄ π η ! Ἀγάπη τῶν ἄλλων πρὸς ἡμᾶς καὶ ἡμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἀγάπη ἡμῶν πρὸς πάντας καὶ τῶν πάντων πρὸς ἡμᾶς. Ἀγάπη ἡμῶν πρὸς τὸ Πᾶν, καὶ τοῦ Παντός πρὸς ἡμᾶς. Ἀλλὰ τὸ Πᾶν ἐμπε-

Ε Κ Λ Ο Γ Η

ΝΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΒΟΗΘΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

Ἐπιδεινωθείσης τῆς υγείας του, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Δαμασκηνὸς υπέβαλε τὴν παραίτησίν του, ἡ ὁποία καὶ ἐγένετο ἀποδεκτή. Κενωθείσης οὕτω τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἔκτακτον συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 6 Δεκεμβρίου 1968, συσκεψαμένη ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, πρόεβη εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου δελτίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ταύτης Ἱ. Μητροπόλεως. Τὸ τριπρόσωπον δελτίον κατηρτίσθη ἐκ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Περιστερᾶς κ. Ἡλίας, τοῦ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτου κ. Χριστοφύρου Καλύβα καὶ τοῦ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτου κ. Κλήμεντος Ἀναστασίου.

Προκριθέντος ὑπὸ τῆς Α.Ε. τοῦ Ἀντιβαλέως τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Περιστερᾶς κ. Ἡλίας ὡς Μητροπολίτου Δημητριάδος, τὴν 9 Δεκεμβρίου ἐτελέσθη τὸ Μικρὸν καὶ τὸ Μέγα Μήνυμα αὐτοῦ, τὴν δὲ 15 Δεκεμβρίου ἐγένετο ἡ ἐνθρόνισις αὐτοῦ εἰς τὸν Βόλον.

Τῆς λαμπρᾶς τελετῆς τῆς ἐνθρονίσεως προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ὅστις καὶ προσεφώνησε τὸν νέον Μητροπολίτην Δημητριάδος, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μὲ πολλὴν συγκίνησιν, ἐξ ὀνόματος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐγκα-

θιστῶ ὑμᾶς εἰς τὸν περικλεῆ μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος, ἵνα συνεχίσητε καὶ διὰ τὴν ἀδξήσητε ἀκόμη περισσότερον, τῇ συνεργασίᾳ κλήρου καὶ λαοῦ, τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν ἔργον ἐκκλησιῶν προκατόχων σας, πρὸς σωτηρίαν τοῦ ποιμνίου, τὸ ὁποῖον σᾶς ἐμπιστεύεται ὁ Κύριος καὶ παραδίδει εἰς χεῖράς σας ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ἔργον τοῦ ποιμένος κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ καὶ πάντοτε, ὑπῆρξεν ἔργον δύσκολον ἀλλὰ καὶ ὑψηλόν. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, ὁ ποιμὴν τῶν λογικῶν προβάτων, δὲν ἔχει νὰ ἀναμένῃ τι παρὰ τοῦ ποιμνίου του, εἰ μὴ μόνον τὴν ὑπακοήν καὶ τὴν προσαρμογήν πρὸς τὰ ὑποδείγματα, τὰ ὁποῖα τῷ παρέχουν οἱ ποιμένες του. Ἡμεῖς δὲ οἱ ποιμένες, οἱ ὁποῖοι ἠξιώθημεν νὰ ἀντιπροσωπεύωμεν Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πρῶτος, ὁ ἀρχιποίμην, ὁ πράγματι καλὸς ποιμὴν, δὲν ἔχομεν παρὰ μόνον νὰ δίδωμεν εἰς τὸ ποιμνίον μας, θυσιάζοντες ἀκόμη καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν μας. Ὁ ποιμὴν ὁ κοινός, ὁ ποιμὴν τῶν μὴ λογικῶν προβάτων, λαμβάνει ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποιμνῆς καὶ ἐσθίει. Ἄλλ' («ὁ ποιμὴν ὁ καλός»), ὅπως ὁ Κύριος εἶπεν, «τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων» τιν.

Τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ δύσκολον καὶ ὑψηλόν, ἐπωμίζεσθε κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐν πλήθει λαοῦ καὶ ἐνώπιον Ἐκκλησίας πληθοσύνης. Αἱ ἀρεταὶ διὰ τῶν ὁποι-

ριέχεται ἐν τῇ ἀπειρότητι τοῦ Θεοῦ καὶ ἀγαπῶντες τὸ Πᾶν, ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, ὅστις τὰ πάντα «καλὰ λίαν ἐποίησε» καὶ ἡμᾶς ἔπλασε καὶ διὰ τὴν μακαριότητα προώρισεν.

7. Τὸ κάτι λοιπόν, πού ὅλοι ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ διὰ τὴν συναισθανθῆ οὗτος τὴν βαθυτέραν σημασίαν τῶν θρησκευτικῶν Ἐορτῶν τῆς Θείας Ἐπιφανείας διὰ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, ἐγκλείεται εἰς αὐτὴν τὴν θαυματουργὸν λέξιν: τὴν Ἀ γ ά π η ν! Ἄν ἐπιτύχωμεν ἕκαστος νὰ ἐμπνεύσωμεν τὴν Ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον μας καὶ νὰ μεταδώσωμεν μὲ εὐλικρίνειαν τὴν Ἀγάπην μας πρὸς τὸν Θεόν καὶ Σωτῆρά μας, τότε ἐκερδήσαμεν τὸν ἀδελφόν μας. Καὶ οἱ δύο θὰ γίνωμεν τέσσαρες καὶ οἱ τέσσαρες, συνεχῶς πληθυνόμενοι, θ' ἀποτελέ-

σωμεν τὸ νέον φύραμα τῆς νέας ζύμης, μὲ τὴν ὁποίαν βαθμηδὸν θὰ ζυμωθῆ καὶ θὰ ἀναπλασθῆ ἡ νέα Κοινωνία, ἡ νέα ἀνθρωπότης, μὲ νέα Ἰδανικά. Τὸ Ἰδανικὸν τῆς Ἀγάπης πρὸς τὸν Ἄνθρωπον καὶ τῆς Ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν, ὅπως ὁ Χριστὸς ἐδίδαξε καὶ ὑπέδειξε καὶ διὰ τῆς Θείας Αὐτοῦ ἐνανθρωπήσεως ἀπέδειξεν Ἐαυτὸν, ὡς τὴν «ζωὴν καὶ τὴν ὁδὸν καὶ τὴν Ἀλήθειαν»!

Ὅταν αὐτὸ ἐπιτευχθῆ, τότε καὶ αἱ μεγάλοι Ἐορταὶ τῆς Χριστιανοσύνης θ' ἀποκτήσουν τὴν ἀληθινὴν τῶν σημασίαν καὶ θ' ἀναγνωρίζονται ὡς τὰ αἰώνια φωσφόρα καὶ ἀειφεγγῆ ἄστρα, τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς καθοδηγοῦν εἰς τὴν Ἀλήθειαν, τὴν Εἰρήνην καὶ τὴν πραγματικὴν Εὐδαιμονίαν!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ων ὁ Κύριος σᾶς ἐκόσμησεν καὶ αἱ ἰκανότητες μὲ τὰς ὁποίας εἴθε πεποικισμένοι, θὰ σᾶς διευκολύνουν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ οὐρανοῦ σας ἔργου. Ὅσοιδήποτε, ὅμως, μεγάλοι καὶ ἂν εἶναι αἱ ἀρεταὶ καὶ ἰκανότητες σας, θὰ εἶναι ὀλίγα ἐνώπιον τοῦ ὄγκου τῆς ἀποστολῆς, τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνετε ἀπὸ τῆς σήμερον. Δι' αὐτὸ ὅλοι, καὶ ὑμεῖς ἐπομένως, ἔχετε ἀνάγκη τῶν προσευχῶν τοῦ ποιμνίου, τῆς συμπαραστάσεως τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, τῆς εὐλογίας τοῦ Κυρίου, τοῦ ἀρχιποίμενος, ἵνα ἐκπληρώσῃτε τὸ καθήκον σας καὶ λάβητε κατόπιν τὸν μισθὸν τοῦ καλοῦ καὶ φρονίμου οἰκονόμου.

Καὶ ἡμεῖς, μακρόθεν μὲν, ἀλλὰ πάντοτε πλησίον ὑμῶν ἰστάμενοι, θὰ δεώμεθα τῷ Κυρίῳ, ὥστε νὰ ἀναδείξῃ ὑμᾶς οἷον ὁ λαὸς διὰ τῶν ἀναφωνήσεών του ἀναμένει ὑμᾶς: Πραγματικῶς ἄξιον ποιμένα, ἄξιον καὶ ὑπεράξιον συνεχιστὴν τοῦ μεγάλου ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐθεμελίωσεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον συνέχισαν οἱ Ἀπόστολοι του, τὸ ὁποῖον ἐξηκολούθησαν νὰ ἐπιτελῶσιν οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ἐπετέλεσαν οἱ διακεκριμένοι προκατόχοί σας.

Εἶθε, διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου, νὰ δώσῃτε καλὴν ἀπολογίαν ἐνώπιον τοῦ βήματος τοῦ Κυρίου μας καὶ νὰ ἀναδειχθῆτε ἐν τῇ διοικήσει καὶ διὰ τῆς Μητροπόλεως ταύτης ἐν τῇ διαποιμάνσει τοῦ ποιμνίου τῆς εἰς ἕκ τῶν μεγάλων καὶ διακεκριμένων ἱεραρχῶν τῆς πολυπαθοῦς καὶ ἐνδόξως ἐστεφανωμένης Ἐκκλησίας μας.

Βαθύτατα συγκεκινημένος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἡλίας ἐξεφώνησε τὸν ἐξῆς ἐνθρονιστήριον λόγον:

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀδελφοί,
Ἀξιότιμε κ. Νομάρχα,
Στρατηγοί μου,
Κύριε Δήμαρχε,
Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί,
Λαὲ τοῦ Θεοῦ περιοσίε,

Ἄν ὁ μέγας θεσπέσιος Παῦλος, ἀναλαμβάνων τὸ ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν Κορινθίων, κατείχετο ὑπὸ τοιοῦτου φόβου, ὥστε νὰ γράφῃ πρὸς αὐτούς, ὅτι (ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς) (Α' Κορινθ. β' 3), τί πρέπει νὰ δοκιμάζω ἐγὼ ὁ μικρὸς καὶ ἀδύναμος, ἀναλαμβάνων τὴν διαποιμάνσει τῆς παλαιφάτου ταύτης Μητροπόλεως, τῆς ὁποίας τὸν θρόνον ἐκλείσαν τόσοι διακεκριμένοι Ἱεράρχαι καὶ τὸ πλήρωμά της καὶ πολυάνθρωπον εἶναι καὶ καλλιεργημένον πνευματικῶς μέγας; Περίτρομος καὶ βαθύτατα συγκεκινημένος, ὑπέικων εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἐπιστρατευούσης Ἐκκλησίας, θέτω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὸ ἄροτρον ἐν τῷ γεωργίῳ τούτῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀναλαμβάνω τὴν διαποιμάνσει καὶ καθοδήγησιν τοῦ ἐμπειστευμένου μοι θεοφιλοῦς ποιμνίου εἰς (τόπους χλόης καὶ εἰς ὕδατα ἀναπαύσεως).

Ἐκ τῆς διακονίας μου ὡς Βοηθοῦ Ἐπισκόπου γνω-

ρίζω ἐκ πείρας πόσον μέγα, δυσχερὲς καὶ ἐπίμοχθον ἔργον πρόκειται ἐνώπιόν μου. Πρέπει, κατὰ τὸ θεϊκὸν παράγγελμα, νὰ ζητήσω τὸ ἀπολωλὸς, νὰ ἐπιστρέψω τὸ πλανωμένον, νὰ καταδέσω τὸ συντετριμμένον, νὰ ἐνισχύσω τὸ ἐκλείπον, νὰ φυλάξω τὸ ἰσχυρὸν καὶ βοσκήσω τὰ λογικὰ τοῦ Θεοῦ πρόβατα μετὰ κρίματος (Ἰεζ. 34,16). Ἀποστολή μου θὰ εἶναι, ὡς γράφει χαρακτηριστικῶς Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, (πτερῶσαι ψυχὰς· ἀρπάσαι κόσμον καὶ δοῦναι Θεῷ... καὶ τὸ κατ' εἰκόνα ἢ μένον τηρῆσαι, ἢ κινδυνεῦον χειραγωγῆσαι ἢ διαρροὴν ἀνασώσασθαι, εἰσοικίσαι τε τὸν Χριστὸν ἐν ταῖς καρδίαις). Καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχω νὰ φέρω εἰς πέρας τὸ προκειμένον ἔργον, νὰ βοηθῆσω ἀποτελεσματικῶς τοὺς χριστιανούς μου, (ὥπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανεν), (ἄχρις οὗ μορφωθῇ ἐν αὐτοῖς Χριστός), δὲν θὰ πρέπη νὰ «δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου».

Πόσον μέγα ἀληθῶς καὶ πολύπλευρον τὸ ἔργον μου! Πλατυνομένη ἡ καρδιά μου θὰ περιλάβῃ πάντας ἀνεξαίρετως τοὺς χριστιανούς μου, τοὺς ἐγγύς, ἀλλὰ καὶ τοὺς μακρὰν· τοὺς θρησκέοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς μακρὰν τοῦ Χριστοῦ. Διὰ πάντας στοργικὸς πατήρ, (ἡδίστα δαπανησόμενος καὶ ἐκδαπανηθησόμενος ὥπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν) (Β' Κορ. ιβ' 15), θέλω ἐπεκτείνει τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μου.

α) Ἡ νεότης, πληθωρικὴ εἰς εὐγενεῖς ἐνθουσιασμούς, μὲ λεπτὰ καὶ ἀγνὰ αἰσθήματα, αἰσιοδοξίαν, μεγαλεπήβολους ἐξορμήσεις καὶ ἀκμαιότατον ψυχικὸν σφοῖγος, ἀνθος τῆς κοινωρίας καὶ χρυσὴ ἐλπίς τῆς κοινωρίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, θὰ τύχῃ τῆς ἰδιαίτερας μας μερίμνης. Τροφοδοτουμένη πλουσίως διὰ τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν καὶ ζυμωμένη μὲ τὰ ἀθάνατα Ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδανικά, θὰ βοηθηθῇ εἰς τὸ νὰ ζητῇ τὸν σκοπὸν καὶ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς εἰς ὑψηλὰς πνευματικὰς κορυφάς, εἰς τὴν μυροβόλον, καθαρὴν καὶ τονωτικὴν τοῦ Χριστοῦ ἀτμόσφαιραν, διὰ νὰ ἀκτινοβολῇ ἀπὸ πίστιν, χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμόν διὰ πᾶν μέγα, ὑψηλόν, ἀγνόν, εὐγενικόν, ἀλτροῦστικόν καὶ πατριωτικόν.

β) Γνησία καὶ ἀνυπόκριτος ἐξ ἄλλου ἢ ἀγάπῃ καὶ ζωνρὸν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως θὰ ἀπλουταί καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἐπαγγελματικῆ καὶ ἐργατικῆ κόσμου τοῦ Βόλου, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ, ὡς γνωστόν, τὸ ἄλκιμον αἶμα ποῦ δίδει εὐρωστίαν, σφοῖγος, παλμὸν καὶ κίνησιν εἰς τὴν ζωὴν τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἰδιαίτερος προσφιλεῖ μου ἀγροτικὸν τοιοῦτον, ὅστις ἀλλακῶναι μὲ τὸν τίμιον ἰδρωτὰ του τὸν εὐφορώτατον Θεσσαλικὸν κάμπον καὶ συντελεῖ μεγάλως εἰς τὴν ἀξίωσιν τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικῆ ἐπιπέδου καὶ τὴν ἐν γένει βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ τόπου αἰσθάνεται βαθύτατα τὸ καθήκον νὰ παρίσταται παρὰ τὸ πλεονεῖον τοῦ ἐκλεκτοῦ τούτου κόσμου τοῦ μόχθου καὶ τοῦ ἰδρωτός, ὅχι μόνον εὐλογοῦσα καὶ ἀγιάζουσα αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ὑπερασπίζουσα σθεναρῶς πᾶν δίκαιον αὐτῶν αἴτημα.

γ) Συγχρόνως καὶ ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν θὰ ἔχῃ τὸ μερίδιόν του εἰς τὴν ἀγάπην

καὶ τὴν ποιμαντικὴν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως δραστηριότητα. Ἀποτελεῖ οὗτος τὴν ἡγέτιδα τάξιν. Ἐξ οὐρανοῦ, κατὰ μέγα ποσοστὸν, ἐξαρτᾶται ἡ προκοπή καὶ ἡ πρόοδος καὶ ἡ εὐημερία τοῦ τόπου. Ὁ προσανατολισμὸς τὸν πρὸς τὸν Οὐρανόν, ἐξ οὗ θὰ δύναται ὀρθῶς νὰ ἀτενίσῃ τὴν γῆν μὲ τὰ ἄπειρα δύσλυτα προβλήματα τῆς, θὰ ἀνεβάξῃ τὴν στάθμην τοῦ πολιτισμοῦ καὶ θὰ συντελῇ τὰ μέγιστα, ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος εἶναι, ὡς γνωστὸν, μιμητικὸν ὄν, εἰς τὴν ἐπικρατήσιν τῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν ἰδανικῶν, ἅτινα, πιστεύομεν, ὅτι ἀποτελοῦν τὰ μοναδικὰ ἀσφαλῆ θεμέλια διὰ τὴν ἀληθῆ πρόοδον τοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἀνάδειξίν του, ὡς ἐν τῇ ἀρχαιότητι, πρωτοπορευομένου ἐν τῷ σημερινῷ κόσμῳ.

δ) Οἱ πτωχοὶ τέλος, οἱ ἀναξιοπαθοῦντες, οἱ δυστυχεῖς καὶ οἱ ἀπόκληροι τῆς ζωῆς, «οἱ ἐλάχιστοι οὗτοι ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου», οἱ ὅποιοι μαστιζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνεχθείας καὶ τοῦ πόνου, περίλυποι, ταπεινοὶ καὶ καταφρονημένοι κινουῦνται εἰς τὸ περιθώριον τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, θὰ πρέπει νὰ τύχουν τῆς ἰδιαιτέρας προσπαθείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς ὁ Ἀρχηγὸς τῆς, ὁ «Καλὸς Σαμαρείτης», θὰ ἐνσκήψῃ αὐτὴν μὲ στοργὴν ἐπάνω εἰς τὰς βαθείας πληγὰς των, καὶ ἐπιχέουσα ἐπ' αὐτὰς τὸν οἶνον τῆς ἀγάπης καὶ τὸ ἔλαιον τῆς εὐσπλαγχνίας τῆς, θὰ προσπαθήσῃ, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, νὰ θεραπεύσῃ αὐτάς, μὴ φειδομένη κόπων καὶ θυσιῶν.

Πάντα τὰ τέκνα τῆς ἀνεξαιρέτως ἡ Ἱερᾶ Μητροπόλεως, «ὄν τρόπον ἐπισυνάγει δοῦναι τὰ νοσία ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας» (Ματθ. κγ' 57), θέλει ἐπισυνάγει ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς τὰς πνευματικὰς καὶ ὁδηγήσῃ πλησίον τοῦ Χριστοῦ, ὅπου θὰ εὐρωσιν ἀσφαλῶς τὴν ψυχικὴν τὴν γαλήνην, τὴν χαρὰν, τὴν ἀνάπαυσιν καὶ σωτηρίαν.

Ποῖα μέσα τώρα θὰ χρησιμοποιήσῃ ἡ Ἱ. Μητρόπολις πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν προσπαθειῶν τῆς;

Πρῶτον, τὸν θεῖον λόγον. «Ζῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ δεικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμών τε καὶ μωλῶν καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας» (Ἐφεσ. δ' 12). Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος, ὡς ἀναφέρεται ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ, ἔδωκε κίνησιν καὶ ζωὴν εἰς ὅστέα γυμνά, «θὰ τρέχῃ καὶ θὰ δοξάζηται» ἐν ὅλῃ τῇ θεοσώστῳ ἡμῶν Ἐπαρχίᾳ, διὰ νὰ ἀνακαινίσῃ καὶ ζωοποιῇ τὸν φιλόθεον λαόν μας. Ναι, καὶ εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῆς μηχανῆς καὶ τοῦ διαστήματος, τὸν λόγον τὸν τοῦ Σταυροῦ καὶ τὸ φαιδρὸν τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα θὰ χρησιμοποιώμεν, καλοῦντες πάντας εἰς ἐνότητα ἐν καινότητι ζωῆς καὶ σωτηρίαν. Θὰ κηρύσσω ὁ ἴδιος, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἱκανοὺς καὶ ἐπιδείξιους χειριστὰς τοῦ θείου λόγου θὰ ἐπιστρατεύσωμεν, ἵνα πλουσιώτατα τροφοδοτῆται ὁ πιστὸς τοῦ Θεοῦ λαὸς διὰ τοῦ «ἄρτου τῶν ἀγγέλων», τοῦ «ἀδόλου γάλακτος», τοῦ «ζῶντος ὕδατος», τοῦ «ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον».

Δεύτερον, θὰ χρησιμοποιήσωμεν τὴν θεῖαν λατρείαν. Πολλὰς πρὸς τοῦτο εὐκαιρίας παρέχει ἡ μήτηρ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία. Ἀνάγκη νὰ τὰς ἀξιοποιήσωμεν, ὥστε ἡ θ. λατρεία νὰ καταλάβῃ δεσπύζουσαν καὶ κεντρικὴν θέσιν εἰς τὴν ζωὴν τῶν χριστιανῶν

μας. Εἰς τοῦτο καλοῦμεν νὰ βοηθήσουν καὶ οἱ προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ εὐλαβεστάτοι ἱερεῖς ἡμῶν. Φροντίζοντες οὗτοι, ἵνα πάντα τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν Ναοῖς τελῶνται, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀπ. Παύλου, «εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν», μεγάλως θὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ πνευματικὴν ἀνάβασμα, εἰς τὴν ψυχικὴν ἀνάτασιν καὶ μεταρρώσιν τῶν ἐκκλησιαζομένων. Ὑπακούοντες εἰς σοφὸν παράγγελμα τοῦ Ἀποστολικοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου «σπουδάσατε πυκνότερον συνέρχεσθε εἰς εὐχαριστίαν Θεοῦ», ὄχι μόνον ἐγώ, ἀλλ' ὅλοι οἱ λειτουργοὶ τῆς Μητροπόλεώς μας, καὶ ἐν τῇ ἔδρᾳ ἡμῶν καὶ ἐν τῇ ὑπαίθρῳ, τακτικῶς θὰ τελῶμεν τὴν ἀνάμακτον θυσίαν, εὐλογοῦντες καὶ ἀγιάζοντες τοὺς πιστοὺς, καθ' ὅσον πιστεύομεν μετὰ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἄνευ τῆς μυστικῆς ἐνώσεως αὐτῶν μετὰ τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, διὰ τῆς μεταλήψεως τοῦ παραχράντου αὐτοῦ Σώματος καὶ τοῦ τιμίου αὐτοῦ Αἵματος, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχωσι «ζωὴν μένουσαν ἐν ἑαυτοῖς».

Τρίτον, θὰ χρησιμοποιήσωμεν ἐπίσης τὸ ἀποτελεσματικώτατον μέσον τῆς ἀγάπης καὶ εὐποιίας. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνον πνεῦμα, εἶναι καὶ ὄλη. Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ ἴδιος ὁ Ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν δὲν παρέβλεψε τὸν ἄνθρωπον ὡς σῶμα καὶ ὄλην, ἀλλὰ πολλάκις πολλὰς αὐτοῦ σωματικὰς καὶ ὄλικας ἀνάγκας ἐθεράπευσεν, ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ μὴ παρίδωμεν τὰς ἀνάγκας τῶν πνευματικῶν μας τέκνων. Ἐδυνάτως, προερχόμενος ἐκ πτωχῆς οἰκογενείας καὶ πολλὰς δυσκολίας ἀντιμετωπίσας κατὰ τοὺς χρόνους τῶν σπουδῶν μου, γνωρίζω ἐκ πείρας πόσον πιεστικὰ καθίστανται τὰ προβλήματα τῶν ὄλικῶν ἀναγκῶν καὶ πόσον κακὴν ἐπίδρασιν ἔχουν ταῦτα εἰς πολλῶν ἀνθρώπων ψυχὰς. Διὰ τοῦτο, χωρὶς νὰ ὑπόσχωμαι τίποτε, θὰ προσπαθῆσω νὰ σταθῶ πλησίον τῶν πτωχῶν, τῶν πασχόντων καὶ τῶν δυστυχοῦντων πατὴρ στοργικὸς. Θὰ πονέσω μὲ τὸν πονοῦντα. Θὰ κλαύσω μὲ τὸν κλαίοντα. Μοὶ εἶναι ἄλλωστε πολὺ γνωστὴ ἡ τακτικὴ αὐτὴ ἀπὸ τῆς πολυετῆ διακονίαν μου ὡς ἐφημέριον τοῦ Θεραπευτηρίου «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ». Θὰ τρέξω, θὰ ἀγρυπνήσω καὶ θὰ κάμω πᾶν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμὲ διὰ τὴν προστασίαν καὶ βοήθειαν αὐτῶν. Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις, πρωτοστατοῦντος τοῦ Ἐπισκόπου, θὰ δίδῃ τὸ «παρὼν» εἰς τὰς φλεγμαινούσας κοινωνικὰς πληγὰς. Τὰ λειτουργοῦντα εὐαγγῆ Ἰδρύματα ὄχι μόνον θὰ τὰ διατηρήσωμεν, περιβάλλοντες ταῦτα μὲ ὄλην μας τὴν στοργὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν εὐσεβῶν μας χριστιανῶν θὰ τὰ ἀξήσωμεν, ὥστε νὰ καταστή ἡ Μητρόπολις μας ἄλλη Βασιλεία, ἐργαστήριον ἀγάπης καὶ εὐποιίας, πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν πασχόντων ἀδελφῶν μας.

Τὸ μέγα τοῦτο καὶ πολύπλευρον ἔργον δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ ἀποτελέσῃ ἔργον ἐνός. Θὰ καλυφθῇ ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους πολλούς. Καὶ ἀπὸ τῆς θέσεώς μου ταύτης καλῶ, κατὰ τὴν ἐπίσημον καὶ ἱερωτάτην ταύτην στιγμήν, τοὺς πάντας ὡς συνεργάτας καὶ βοηθοὺς.

α) Οἱ φυσικοὶ καὶ ἄμεσοι κατὰ πρῶτον λόγον συν-

εργάται μου εἶναι οἱ εὐλαβέστατοι κληρικοί. Καὶ πρὸς ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, ἀπευθυνόμενος τὸ πρῶτον, σᾶς καλῶ συναγωνιστὰς καὶ συνοδοιπόρους εἰς τὴν πρὸς τὰ ἄνω πορείαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Διὰ τοῦ πάντοτε «ἐν χάριτι καὶ ἀλατι ἠορτυμένον» λόγον ὑμῶν καὶ πρὸ παντός διὰ τοῦ ἁγίου ὑμῶν παραδείγματος θὰ βοηθήσητε εἰς τὸ νὰ ἐπανεύρωμεν τὴν εὐθείαν Εὐαγγελικὴν ὁδὸν οἱ ἐμπλεκέντες εἰς τὰ δολερὰ δίκτυα τῆς πολυμόρφου ἁμαρτίας καὶ τῶν ἀθέων ἕλιστικῶν θεωριῶν. Προσπαθήσατε νὰ μὴ εἰσθε προϊστάμενοι ἱερῶν μόνον Ναῶν, ἀλλὰ νὰ προϊστασθε καὶ ἔργων καλῶν. Εἰς τοὺς κοσμογονικοὺς σημερινούς χρόνους καὶ εἰς τοὺς κοινωνικοὺς μετασηματισμούς, οἵτινες συντελοῦνται γύρω μας, θὰ πρέπη ἡμεῖς οἱ κληρικοὶ νὰ ἀκτινοβολῶμεν φῶς Χριστοῦ. Αἰρόμενοι εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, νὰ γινώμεθα «τύπος τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστοροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ» (Α΄ Τιμ. δ' 12), ποιμαίνοντες τὰ ἐμπιστευθέντα ἡμῖν ποιμνία («μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως, μὴ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μὴδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν») (Α΄ Πέτρ. ε' 2-3).

β) Μετὰ τοὺς ἱερεῖς, ὡς συνεργάτας μας καὶ βοηθούς, θεωροῦμεν τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. «Ὁ Θεὸς—λέγει ἡ Α. Γραφή—ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι θαυμασίως αὐτοῦ» (Σοφ. Σειρ. 38,6). Εἶναι οἱ πλουσίως εὐεργετηθέντες ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, οἱ τὰ πολλὰ τάλαντα λαβόντες. Εἶναι ἐπομένως ἀνεπίτρεπτον εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ Ἔθνος καὶ ἡ Ἐκκλησία διεξάγουν ὑπεράνθρωπον ἀγῶνα ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀναδημιουργίας νὰ κρύπτουν αὐτοὶ τὰ τάλαντά των. Ἀνάγκη νὰ τὰ θέσουν ἀνεπιφυλάκτως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἱερωτάτου ἀγῶνος, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἁγίαν προσπάθειαν τῆς διαφωτίσεως καὶ ποδηγητήσεως τῆς νεότητος. Καὶ εἰς τοῦτο ἀκριβῶς καλοῦμεν τοὺς ἐπιστήμονας, καὶ μάλιστα τοὺς ἐκπαιδευτικούς.

γ) Ὡς στενοὺς τέλους συνεργάτας μας βλέπομεν καὶ τοὺς γονεῖς. Πολλὰ δύνανται νὰ προσφέρουν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν περιφροσῆσιν καὶ διαπαιδαγώγησιν τῶν τέκνων των, καὶ καλοῦμεν διὰ τοῦτο καὶ αὐτοὺς εἰς συνεργασίαν. Καθὼς ὁ πατήρ τοῦ σεληνιαζομένου νέου ἤνεγκε τὸν υἱὸν του πρὸς τὸν Χριστόν, διὰ νὰ εἶρη οὗτος τὴν ὑγίαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματός του, οὕτω καὶ αὐτοὶ καλοῦνται, συνεργαζόμενοι στενῶς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ὀδηγήσουν ἀνεπιφυλάκτως τὰ τέκνα των εἰς αὐτήν, ἢ ὁποῖα ὄχι μόνον τὰ ἀναγενῆ μετὰ τὸ ἅγιον Βάπτισμα, ἀλλὰ τὰ τρέφει μετὰ τὸ «ἄδολον γάλα» τῆς καὶ τὰ ἀνδρώνει μετὰ τὴν Ἱερὰ Μυστήριά της.

Ἄλλ' εἰς μίαν γενικὴν ἐπιστροφάτευσιν καλοῦνται ὑπὸ τὰ ὄπλα πάντες, ὅσοι δύνανται νὰ φέρουν ταῦτα. Διὸ καὶ ἡμεῖς, κηρύσσοντες τὴν ἔναρξιν τοῦ ἱερωτάτου ἀγῶνος κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀθλιότητος, καλοῦμεν πάντας ἀνεξαιρέτως, ἀξιοματούχους καὶ μὴ, μορφωμένους καὶ ἀγραμμάτους, πλουσίους καὶ πτωχοὺς, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, μικροὺς καὶ μεγάλους εἰς συνεργασίαν καὶ βοήθειαν. Πάντες, ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ

Χριστοῦ, θὰ διεξαγάγωμεν τὸν τίμιον ἀγῶνα δι' ἓνα καλύτερον αὔριον καὶ ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ νικήσωμεν καὶ θὰ τύχωμεν τοῦ στεφάνου τῆς δόξης.

Πρὶν ἢ καταστρέφω τὸν λόγον καθήκόν μου θεωρῶ νὰ εὐχαριστήσω θερμῶς τὴν ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, διότι διὰ τῆς τιμίας αὐτῆς ψήφου με ἀνέδειξε Μητροπολίτην τῆς ἱστορικῆς ταύτης Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ἰδιαίτερος ἔλωσ εὐχαριστῶ Ὑμᾶς, Μακαριώτατε Δέσποτα. Ἡ εὐγνωμοσύνη μου πρὸς Ὑμᾶς διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην, μετὰ τὴν ὁποίαν με περιεβάλλετε καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς διακονίας μου πλησίον σας ὡς Βοηθοῦ Ἐπισκόπου, καὶ διὰ τὸν κόπον, εἰς ὃν ὑπεβλήθητε, διὰ νὰ παραστήτε προσωπικῶς καὶ λαμπρύνετε τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεώς μου, θὰ εἶναι ἰσόβιος. Εὐχαριστῶ θερμῶς καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους ἁγίους Ἱεράρχας διὰ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν χαρὰν τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως. Εὐχαριστίας θεομᾶς ἐκφράζω καὶ πρὸς τὴν Α.Ε. τὸν Ἀντιβασιλέα καὶ τὴν Ἐθνικὴν ἡμῶν Κυβέρνησιν διὰ τὴν πρόκρισίν μου. Εὐχαριστῶ τέλος ἐγκαρδίως τὰς Πολιτικάς καὶ Στρατιωτικάς Ἀρχάς, τὸ τίμιον προεσβυτέριον καὶ τὸν φιλόθεον λαὸν διὰ τὴν λαμπρὰν ὑποδοχὴν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπεφύλαξαν.

«Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεπον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἶδε, καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ Σου».

*

Γενομένης ἀποδεκτῆς τῆς διὰ λόγους ὑγείας παραιτήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 14 Δεκεμβρίου 1968, ἐπικαλεσαμένη τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κατήρτισε τὸ τριπρόσωπον δελτίον διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς οὕτω κενωθείσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τὸ τριπρόσωπον κατήρτισθη ἐκ τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν Παύλου Καρβέλη, Χρυσοστόμου Βούλτσου καὶ Ἀγαθονίκου Φιλιππότη, ἐκ τῶν ὁποίων προεκρίθη ὑπὸ τῆς Α.Ε. τοῦ Ἀντιβασιλέως ὁ πανοσ. ἀρχιμανδριτῆς Παῦλος Καρβέλης.

Ἡ χειροτονία εἰς Ἐπίσκοπον τοῦ ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Παραμυθίας κ. Παύλου ἐγένετο τὴν 18 Δεκεμβρίου 1968 εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Μεσολογγίου, προεξάρχοντος τοῦ ἀρχιερατικοῦ Συλλειτουργοῦ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Κωνσταντίνου.

Ἀπαντῶν εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Κωνσταντίνου, ὁ νέος Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Παῦλος εἶπεν ἐν καταφανεῖ συγκινήσει τὰ ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε Ἁγιε Πατρῶν καὶ λοιποὶ Σεβασμιώτατοι Ἁγιοὶ Ἀρχιερεῖς.

Πρὸ 13 ἐτῶν ἀκριβῶς, κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτὰς τῶν Χριστογεννῶν, ἡ ἄπειρος ἀγαθότης τοῦ Κυρίου με ἐκάλεσε νὰ εἰσέλθω εἰς τὰ «Ἁγία τῶν Ἁγίων»,

ἐντασσόμενος εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου. Παρ' ὅτι ἐπεθύμουν τοῦτο διακαῶς παιδιόθεν, ἐνθυμούμαι πόσον τότε συνεκλονίσθη, ἀναλογιζόμενος τὸ βάρος τῶν ἱερατικῶν ἐθνῶν, πὸν ἐπωμιζόμην.

Εἶχον καρῆ μοναχὸς ἐν Ἀγορίῳ ἀπὸ τὸν μακαριστὸν ἐν ἱεροκλήρῳ πατέρα Βενέδικτον Πετρόκην. Τὴν ἐπομένην θὰ ἐλάμβανον τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης διὰ τῶν τιμῶν χειρῶν τοῦ μακαριστοῦ καὶ πολυσεβάστου γέροντος Κυροῦ Ἱεροθέου, τότε Μητροπολίτου Αἰτωλ/νίας. Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, λοιπόν, εὐρισκόμην εἰς τοιαύτην κατάστασιν φόβου καὶ τρόμου, διότι ἐγὼ ὁ ἀνάξιος θὰ εἰσηρόμην «ἐκεῖ ὅπου ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακῦψαι», ὥστε ἔλαβον πρὸς στιγμὴν τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐγκαταλείψω ὅλα καὶ νὰ φύγω εἰς Ἅγιον Ὄρος, διαμένων τοῦ λοιποῦ ἐκεῖ ὡς ἀπλοῦς μοναχός.

Ἄλλ' ἂν ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων αἰσθημάτων εὐρισκόμην τότε, φαντασθῆτε τί συμβαίνει ἐντός μου τώρα. Ἀπὸ προχθὲς πὸν ἔλαβον τὴν εἶδησιν, ὅτι ἐπελέγη διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἐπισκόπου, «φόβῳ καὶ τρόμῳ συνέχομαι». Πάντοτε ἀντιμετώπιζον μετὰ πολλοῦ δέους τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης, δι' αὐτὸ οὐδέποτε ἐτόλμησα νὰ τὸ ζητήσω. Ἐξετάζων ὁμῶς τὸ πρᾶγμα βαθύτερον καὶ ἀναλογιζόμενος περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν τὴν ἡμέραν τὴν φοβερὰν τῆς κοίσεως, λέγω κατ' ἐμαυτὸν: Παῦλε, ποῦ πηγαίνεις; Ποῦ βαδίξεις; Ἐὰν ἕνας Μωϋσῆς, συναισθανόμενος τὸ βάρος τῆς ἀποστολῆς, ἐζήτηε ἀπὸ τὸν Θεὸν ματαίωσιν τῆς ἐπιστρατεύσεώς του. Ἐὰν μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες, ὡς οἱ Βασίλειοι, οἱ Χρυσόστομοι καὶ οἱ Γρηγόριοι ἔφευγον, ἀναλογιζόμενοι τὸ βάρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, σὺ πῶς τολμᾷς καὶ προσέχεσαι ὁ σπιθαμιαῖος ἀπὸ πάσης ἀπόψεως; Τί νὰ εἶπω καὶ τί νὰ λαλήσω, ἀδελφοί μου;

Προσέρομαι θαρῶν εἰς τὸ ἔλεος τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Κυρίου ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν γαίην τοῦ Παναγίου Πνεύματος, «τὴν πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν». Ἀκούω τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου νὰ μοῦ λέγῃ τὸν λόγον πὸν εἶπε πρὸς τὸν Παῦλον: «Μὴ φοβοῦ...ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ» (Πράξ. ιη' 9), « ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (Β' Κορινθ. ιβ' 9). Ἀνάλαβε τὸ βάρος καὶ πορεύθητι, ὅπου σὲ ἐπέλεξα, διότι «λαός ἐστὶ μοι πολλὸς ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκείνῃ».

Υπεῖκων, λοιπόν, εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, εὐχαριστῶ ἐκ βαθέων τὸν Σωτῆρα καὶ Ανθρωπὴν μου, τὸν Θεὸν μου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖός μοῦ ἐπέλεξε τὸν πόθον πρὸς τὴν ἱερωσύνην καὶ με διεφύλαξε κατὰ τὰς κοιμίμους ὥρας τῆς ζωῆς μου καὶ τώρα με ἀξιώνει νὰ λάβω τὴν τῆς Ἀρχιερατείας Χάριν.

Ἐν ἐγνωμοσύνῃ πολλῇ προσερχομαι ἐκ βαθέων, ἐπαναλαμβάνων τὰ τοῦ Δαβὶδ: «Ἐδόξει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. Ἐδόξει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ. Ἰασε, Κύριε, τὴν ψυχὴν μου ὅτι ἀσθενῆς εἰμι. Ἐπίβλεπον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με».

Ἄλλὰ καὶ τίνα εὐχαριστίαν νὰ ἐκφράσω πρὸς τοὺς ἐνεργήσαντας, ἵνα ἔλθω εἰς τὴν ὥραν ταύτην; Ἐγνωμοσύνην βαθυτάτην ὀφείλω πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κύριον Ἱερώνυμον καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν χορείαν τῶν ἐπιλέκτων Ἀρχιερέων, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, οἵτινες διὰ τῆς τιμῆς αὐτῶν ψήφου με ἀπέδειξαν Ἐπίσκοπον τῆς παλαιφάτου καὶ μαρτυρικῆς Μητροπόλεως Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου. Εὐχαριστίαν πολλὴν ἐκφράζω πρὸς τὴν Ἐθνικὴν ἡμῶν Κυβέρνησιν, ἣτις διὰ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ Ἀντιβασιλέως με προέκρινε. Λίαν ἐπιτακτικὴν αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἐκφράσω τὴν πολλὴν μου ἐγνωμοσύνην πρὸς τὴν σεπτὴν χορείαν τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, μετὰ τῶν ὁποίων με συνδέουν στενότατοι καὶ ἀγιώτατοι πνευματικοὶ δεσμοί.

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἅγιος Πατρῶν τυγχάνει ποιμενάρχης τῆς ἰδιαίτερας μου Πατρίδος, ἣ δὲ ἀγάπη του πρὸς τὴν ταπεινότητά μου βαθύτατα με ἔχει συγκινήσει.

Ὁ Ἅγιος Ἄρτης κατὰ τὴν δετῆ τοποτηρητίαν του ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Αἰτωλ/νίας ἰδιαίτερον στοργὴν ἐπέδειξε πρὸς με, τὴν ὁποῖαν ἀπαραιμείωτον καὶ μᾶλλον ἠδξήμενην ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιδεικνύῃ. Τί νὰ εἶπω διὰ τὸν Σεβασμιώτατον Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Κύριον Θεόκλητον, τὸν μέχρι τοῦδε προϋστάμενόν μου, ὅστις δὲν ἔπαυσε νὰ μοῦ ἐκδηλώῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν στοργὴν του λόγῳ καὶ ἔργῳ;

Εὐχαριστῶ τὸν Ἅγιον Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος κ. Κωνσταντῖνον, Συνοδικὸν Σύνοδρον, μετὰ τοῦ ὁποῖου με συνδέουν παλαιοὶ δεσμοί, διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην.

Ἄλλὰ θὰ ἦτο παράλειψις μεγάλη, ἐὰν δὲν ἐξέφραζον τὰς ἰδιαίτερας εὐχαριστίας μου πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Ἅγιον Ἐδέσσης Κύριον Καλλίνικον, με τὸν ὁποῖον με συνδέουν δεσμοὶ μακροχρόνιοι, ἱεροὶ καὶ ἀκατάλυτοι. Ὅ,τι καὶ νὰ εἶπω διὰ τὸ εἰλικρινὲς ἐνδιαφέρον καὶ τὴν συγκινητικὴν ἀγάπην του, θὰ ὑπελείπετο τῆς πραγματικότητος.

Τὸ πόσον δὲ με ἔχουν συγκινήσει καὶ ἐνισχύσει ἡ παρουσία, αἱ προσευχαὶ καὶ ἡ ἀγάπη τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων Ὑδρας Κυρίου Ἱεροθέου καὶ Λευκάδος Κυρίου Νικηφόρου εἶναι δύσκολον εἰς ἐμὲ νὰ ἐκφράσω.

Ἄλλὰ καὶ τί νὰ εἶπω διὰ τοὺς ἐκ τῆς λαχούσης μοι Ἐπισκοπῆς κατελθόντας κληρικούς καὶ λαϊκούς καὶ ποῖαν εὐχαριστίαν νὰ ἐκφράσω; Τί νὰ προσθέσω διὰ τὸν εὐλαβῆ κλῆρον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλ/νίας καὶ τὸν ἐγγενῆ λαὸν τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Αἰτωλ/νίας ἀπάσης; Τοῦτο μόνον λέγω: Μετὰ θλίψεως καὶ ὀδύνης πολλῆς τοὺς ἀποχωρίζομαι, διότι κατὰ τὰ 13 ἔτη τῆς διακονίας μου ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Μητροπόλει ἐδημιουργήθησαν δεσμοὶ ἀκατάλυτοι καὶ ἱεροὶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου.

Εὐχαριστῶ πάντας ὑμᾶς τοὺς κατακλύσαντας τὸν Ἱερὸν Ναὸν καὶ τὰ πέριξ αὐτοῦ καὶ ἐν σιωπῇ παρακολουθοῦντας τὰ τελοῦμενα. Εὐχαριστῶ ἰδιαίτερος

τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ τόπου καὶ τοῦ Νομοῦ, πού τόσο με ἐτίμησαν καὶ με τιμοῦν σήμερον με τὴν παρουσίαν των. Εὐχαριστῶ ὡσαύτως τοὺς πνευματικούς μου Πατέρας καὶ Καθοδηγητὰς καὶ Διδασκάλους: π. Χριστόφορον Παπουτσόπουλον, π. Χριστόδουλον Παπαγιάννην καὶ πολυσεβάστων Καθηγητῶν κ. Παναγιώτην Τρεμπέλαν, ἐκ τῶν ὁποίων μεγίστην ὠθησιν ἔλαβον εἰς τὴν πνευματικὴν μου ζωὴν καὶ κατάρτισιν.

Τελευτῶν μνημονεύω ἐγνωμόνως καὶ ἐν συγκινήσει πολλῇ τῶν μακαρίων γονέων μου Ἀνδρέον καὶ Πηνελόπης, οἵτινες πολλὰ ἐμόχθησαν διὰ τὴν ἐν παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου ἀνατροφὴν μου. Μνημονεύω ὁμοίως τοῦ μακαρίτου Ἁγίου Ἀκαρνανίας, πολυσεβάστου γέροντος, Κυροῦ Ἱεροθέου καὶ τοῦ ἐπίσης πολυσεβάστου πνευματικοῦ μου πατρὸς Σεραφεῖμ Παπακώστα καὶ παρακαλῶ, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσῃ πάντας τούτους ἐν σκηναῖς δικαίων.

«Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ἐμαντὸν τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς Χάριτος Αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ἡμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πάσιν» (Πράξ. κ' 32).

Παραδίδω τὸν ἐαντόν μου, τὴν ψυχὴν μου, τὴν διάνοιαν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἐν σιωπῇ, ἐν συγκινήσει καὶ ἐν λατρείᾳ προσέρχομαι εἰς τὸν θρόνον τῆς Χάριτος, ἵνα λάβω τὴν χάριν τῆς Ἀρχιερωσύνης.

Δεήθητε, Ἅγιοι Πατέρες καὶ ἀδελφοί μου, ἐκτενῶς ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα γενόμενος ἅγιος Ἐπίσκοπος καὶ ἐργαζόμενος ὡς τοιοῦτος μέχρι τελευταίας μου ἀναπνοῆς, εὖρω καλὴν ἀπολογία ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ φοβερᾷ τῆς ἀναποδόσεως τοῦ Κυρίου τῆς δικαίας. Ἀμήν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν τῆς (14.12.1968), ἡ Ἱερά Σύνοδος κατήρτισε τὰ τριπρόσωπα δελτία διὰ τὴν ἐκλογήν δύο Βοηθῶν Ἐπισκόπων. Διὰ τὴν πάλαι ποτὲ διαλάμπασαν Ἐπισκοπὴν Εὐρίπου τὸ τριπρόσωπον δελτίον κατήρτισθη ἐκ τῶν πανοσ. ἀρχιμανδριτῶν Βασιλείου Παναγιωτακοπούλου, Ἀνθίμου Ρούσσα καὶ Ἀντωνίου Ρωμαίου, προκριθέντος τοῦ πανοσ. ἀρχιμανδριτοῦ Βασιλείου Παναγιωτακοπούλου. Τὸ τριπρόσωπον δελτίον διὰ τὴν πάλαι ποτὲ διαλάμπασαν Ἐπισκοπὴν Ἀγγελῶν κατήρτισθη ἐκ τῶν πανοσ. ἀρχιμανδριτῶν Εὐθυμίου Στύλιου, Ἀγαθονίκου Φατούρου καὶ Σεραφεῖμ Στεφάνου, προκριθέντος ὑπὸ τῆς Α.Ε. τοῦ Ἀντιβασιλέως τοῦ πανοσ. ἀρχιμανδριτοῦ Εὐθυμίου Στύλιου.

Ἡ χειροτονία εἰς Ἐπίσκοπον τοῦ ἐψηφισμένου Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Εὐρίπου κ. Βασιλείου ἐγένετο τὴν 18 Δεκεμβρίου 1968 εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν, προεξάρχοντος τοῦ ἀρχιερατικοῦ Συλλειτουργοῦ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, ὅστις καὶ προσεφώνησε τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Εὐρίπου, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Βασίλειε,

Ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία εἶναι τοιαύτη, ὥστε δὲν θὰ μᾶς ἐπετρέπετο ὄχι μόνον εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, ἀλλ' οὔτε εἰς αὐτὸν τὸν Ναὸν νὰ εἰσέλθωμεν, μᾶλλον

δὲ θὰ μᾶς ἐπέβαλλε νὰ μένωμεν ἔξω καὶ αὐτοῦ τοῦ περιβόλου του.

Ἡ χάρις ὁμως τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ ἀξιοῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ἱεροουρίαν τῶν Μυστηρίων Του. Δι' αὐτῆς ἠξιώθησθε καὶ σὺ νὰ ἱερωθῆς, καὶ δι' αὐτῆς ἀνέρχεσαι σήμερον εἰς τὸ ὑπατον τῶν πνευματικῶν ἀξιωματίων, καὶ καλεῖσαι νὰ κύνῃς τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν δυσβάστακτον τῆς ἀρχιερωσύνης ζυγόν.

Τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Κυρίου με ἔταξε νὰ ὑπηρετήσω εἰς τὸν Ἀμπελώνά Του ἀπὸ τοῦ πρώτου θρόνου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς Διοικήσεως τῆς πρώτης ταύτης Μητροπόλεως τῆς Χώρας μας εἶναι ἀφαντάστως βαρῦν, δύσκολον καὶ ἐπίμοχθον καὶ ἀπαιτεῖ δυνάμεις ὑπερανθρώπων, τὰς ὁποίας ἡ ἰδική μου ἀσθένεια δὲν διαθέτει. Δι' αὐτό, ἐκτὸς τῆς θείας βοήθειας, ἔχω ἀνάγκην ἐπιτακτικὴν καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπικουρίας. Χρειάζομαι καὶ πολλοὺς καὶ ἐκλεκτοὺς συνεργάτας, ἵνα μὴ «μωμηθῇ ἡ διακονία», τὴν ὁποίαν μοι ἐνεπιστεύθη ὁ Κύριος.

Σὲ ἐγνώρισα, Βασίλειε, κατὰ τὸ βραχὺ χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον ὑπηρετήσες πλησίον μου. Καὶ θεωρῶ καθήκόν μου νὰ διακηρύξω καὶ ἐν τῇ πληθούσῃ ταύτῃ ἐκκλησίᾳ, ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο διέκρινα καὶ ἐξετίμησα τὰς πολλὰς ἀρετὰς καὶ ἰκανότητάς σου, ἀγνώστους εἰς ἐμὲ μέχρι πρό τινας, ἰδίως δὲ τὴν ἄκραν ταπεινώσιν σου.

Διὸ καὶ σὲ ἐπρότεινα εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον, ἡ ὁποία σὲ ἐξέλεξε ὡς βοηθόν μου εἰς τὸ βαρὺ ἔργον τῆς διαποιμάνσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ εἶσαι ὁ ἄμεσος συνεργάτης καὶ ἡ παρήγορος βακτηρία μου εἰς τὴν ἐπιτέλειαν τοῦ πολυσχιδοῦς ἔργου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Καὶ νῦν πρόσελθε εἰς τὸν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος σὲ ἐκάλεσε καὶ εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν Του.

Ἀπαντῶν εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Μακαριωτάτου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Εὐρίπου κ. Βασίλειος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ὅ,τι καὶ ἂν εἶπω δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ φανερώσῃ αὐτὸ πὺν κυριαρχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν μου.

Μόνον ἡ σιωπὴ τὸ ἐκφράζει.

Παρακαλῶ ὁμως ὄλους, πολὺ νὰ προσευχηθῆτε νὰ γίνωμαι ἀπλὸς καὶ ταπεινός, διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ ὑπηρετήσω τὸν ἀπλὸν καὶ ταπεινὸν Κύριον Ἰησοῦν.

Ἡ χειροτονία εἰς Ἐπίσκοπον τοῦ ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Ἀγγελῶν κ. Εὐθυμίου ἐγένετο τὴν 23 Δεκεμβρίου 1968 εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν. Τοῦ ἀρχιερατικοῦ Συλλειτουργοῦ προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμος, ὅστις καὶ προσεφώνησε τὸν Θεοφιλέστατον Ἀγγελῶν ὡς ἑξῆς:

Θεοφιλέστατε!

Ἀνερχόμενος μετ' ὀλίγον τὴν τελευταίαν αὐτὴν βαθμίδα, θὰ γίνῃς ἀρχιερεὺς. Καὶ μέχρι μὲν τῆς ἡμέρας,

κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνεφανίσθη ἔνσαρκος ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Μέγας ἡμῶν Ἀρχιερεὺς, ὁ ἀρχιερεὺς δὲν εἶχον τὸ πρότυπον, ὅπισθεν τοῦ ὁποίου θὰ ἠκολούθουν καὶ θὰ προσεπάθουν δι' ὅλης αὐτῶν τῆς ζωῆς νὰ κατευθύνουν τὰ διαβήματά των (ἐπὶ τοῖς ἔγχεσιν Αὐτοῦ) (Α' Πέτρο. β, 21). Ἀφ' ὅτου ὁμοῦς ὁ Μέγας ἡμῶν Ἀρχιερεὺς ἔλαβε σάρκα καὶ περιεπάτησεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀφίνων ἴχνη, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὡς Ἀρχιερεὺς νὰ πορευόμεθα, ἔκτοτε ἔχομεν πρότυπον, ὅπισθεν τοῦ ὁποίου θὰ πρέπη νὰ ἀκολουθῶμεν καὶ πρὸς τὸ ὁποῖον θὰ πρέπη νὰ συμμορφώμεθα καθ' ὅλας τὰς ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν ἐκφάνσεις. Καὶ τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον, πρὸς τὸ ὁποῖον δέον νὰ συμμορφωθῶμεν, εἶναι ὅτι ὅπως ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς εἶναι ταῦτοχρόνως καὶ θύτης καὶ θῦμα, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡμεῖς. Ἐκεῖνος εἶναι θύτης μὲν, διότι Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἠδῶκε νὰ προσφέρει τὴν ὑπερτάτην ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀνθρωπότητος θυσίαν. Θῦμα δέ, διότι ὁ ἴδιος προσέφερεν ἑαυτὸν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ, διὰ νὰ καταλίπη εἰς ἡμᾶς πρότυπον αἰώνιον. Πρότυπον, τὸ ὁποῖον θὰ πρέπη νὰ μιμῶνται ὅλοι οἱ ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἀρχιερεῖς, οἱ διάδοχοι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τοὺς ὁποίους Αὐτὸς ἐξέλεξεν.

Γινόμενοι λοιπὸν ἀρχιερεῖς, ἑαυτοὺς καλούμεθα νὰ προσφέρωμεν καὶ σεαυτὸν καλεῖσαι νὰ προσφέρῃς, Εὐθύμει, ἀπὸ τῆς ὥρας αὐτῆς ἔτι μᾶλλον. Δηλαδή, ὄχι μόνον εἰς ὃν βαθμὸν μέχρι τοῦδε προσέφερες σεαυτὸν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ ἀπολύτως καὶ ἄνευ οὐδενὸς ἔνδοιασμοῦ, ἐξ ὁλοκλήρου, γινόμενος μιμητὴς τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐκλέξασά σε ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, μὲ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμπράσης ἐπισκοπῆς Ἀχελῷου, σὲ καλεῖ νὰ ἀναδεχθῆς τὴν μεγάλην αὐτὴν εὐθύνην καὶ εὐχεται, ἵνα ἀποβῆς πανομοιότυπον τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως, ὃν ταῦτοχρόνως ἄμωμος θύτης καὶ ἄμωμον θῦμα.

Ἀπαντῶν εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Μακαριωτάτου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχελῷου κ. Εὐθύμιος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τὰ ὅσα ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἐν πολλῇ πατρικῇ ἀγάπῃ, ἀπηύθυνε πρὸς ἐμέ. Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν τιμὴν, τὴν ὁποίαν ἤδη ἀπὸ πέρουσι μοῦ ἐκάματε νὰ ἀνήκω εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τῶν συνεργατῶν σας. Εὐχαριστῶ, ἔτι θερμότερον, τόσον Ὑμᾶς ὅσον καὶ τὴν ἁγίαν καὶ Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν παροῦσαν τιμητικὴν ἐκλογὴν καὶ προαγωγὴν εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης.

Κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν στιγμὴν, ἐνώπιον τοῦ Παντοκράτορος Κυρίου μου καὶ Κυρίου πάντων ἡμῶν, τοῦ ἁγίου Θυσιαστήριου, τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ Πατέρων καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, θὰ παρεκάλουν νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ διατυπώσω μερικὰς σκέψεις.

1. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καλεῖ καὶ πάλιν, τόσον ἐμὲ ὅσον καὶ ὄλους τοὺς μετέχοντας εἰς τὴν παροῦσαν λειτουργικὴν σύναξιν, νὰ ζήσωμεν τὸ μυστήριον τῆς Ἐκ-

κλησίας. Ἡ ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ ἐκλογή καὶ χειροτονία ἐνὸς νέου Ἐπισκόπου ἀποτελοῦν ἐκδηλώσεις τοῦ μεγάλου καὶ θαυμαστοῦ γεγονότος τῆς διὰ μέσου τῶν αἰῶνων συνεχιζομένης Πεντηκοστῆς. Τὸ πῦρ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀφοῦ ἤγαρε τὰς καρδίας καὶ ἐπουρόλησε τὰς ὑπάρξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ, ἤρρισε τὴν μεγάλην ἀνὰ τὴν ἱστορίαν διαδρομὴν του. «Μία δύναμις, πῦρ διαιρούμενον» μεταδίδεται ἀπὸ καρδίας εἰς καρδίαν καὶ διαιωνίζει τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν ἁγίαν αὐτὴν φλόγα, ποὺ ἀνέδειξε τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς ὄλους τοὺς χρόνους τῆς ἱστορίας της, τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἑλλάδος, τοὺς Ἐπισκόπους καὶ ἱερεῖς τῆς παλαιᾶς ἐπισκοπῆς Ἀχελῷου, ὅπως καὶ τοὺς συγχρόνους, βλέπω αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ προσεγγίξῃ τὴν θρυαλίδα καὶ τῆς ἰδικῆς μου ὑπάρξεως.

Καὶ ἐδῶ—εἰδικώτερον ἢ ἀναξιώτης μου—γίνεται μάρτυς μιᾶς ἄλλης πλευρᾶς τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ μυστηρίου: Ἐνας «ἰὸς ἀνθρώπου», ὅπως λέγει ὁ Ψαλμοδός, δηλαδή μία χοϊκὴ ὑπαρξίς, καλεῖται νὰ (προσομιλήσῃ τῷ πυρὶ). Καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν μυστικὴν προσέγγισιν μία νέα ὑπαρξίς δημιουργεῖται, ὁ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου. Ὁλόκληρος ἡ ζωὴ του μεταβάλλεται εἰς μίαν ἁγίαν, ἀλλὰ ριζοκίνδονον προσπάθειαν καὶ δέχεται τὰς ποικίλας μεταπτώσεις καὶ διακυμάνσεις τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶναι ἐνσωματωμένος. Μέσα ὁμοῦς εἰς τὰ μύχια τῆς ψυχῆς του, ὡς ἀνεξάντλητον ἐστὶν δυνάμειος καὶ ἰσόβιον σύντροφον, αἰσθάνεται τὴν φλόγα τῆς ἱερωσύνης, «ὡς πῦρ καιόμενον καὶ φλέγον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ» (Ἱερ. κ' 9).

Ὁ ἄνθρωπος, ἐξ ἄλλου, ὁ ὁποῖος καλεῖται νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, ὅσονδήποτε ἅγιος καὶ ἂν ὑποτεθῆ ὅτι εἶναι, κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς Γραφῆς, παραμένει «ράκος». Καὶ ἐπομένως, ὅ,τι προσφέρει ὁ καλούμενος εἰς τὴν ἱερωσύνην δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ «ράκος» τῆς ὑπάρξεώς του, διὰ νὰ γίνῃ ἡ θρυαλίς τοῦ θείου πυρὸς τῆς Πεντηκοστῆς.

«Καθὼς προσεγγίζεις τὸ πῦρ τῆς Πεντηκοστῆς σου στὸ ράκος τῆς ὑπάρξεώς μου, Κύριε, ζῶ καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου τὸ ἀπροσμέτρητο μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας σου.

Σὲ ἱκετεύω, σὲ εὐγνωμονοῦμε καὶ σὲ δοξάζομε».

2. Ἡ ἐκλογή μου ὡς βοηθοῦ σας, Μακαριώτατε, ἔρχεται νὰ φανερώσῃ καὶ μίαν ἄλλην πραγματικότητα. Τὴν πραγματικότητα τοῦ ἔργου, ποὺ ἐπιτελεῖται σήμερα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἔργον εἰς τὸ ὁποῖον σεῖς ἐδώσατε νέαν ὄθησιν καὶ νέαν κίνησιν. Ἐπειδὴ ἔχω τὸ προνόμιον νὰ παρακολουθῶ ἐκ τοῦ πλησίον τὸ ἔργον αὐτό, ἃς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ κάμω μίαν ἐξομολόγησιν.

Ἀνήκω εἰς τὴν γενεάν, ποὺ τὰ παιδικὰ καὶ νεανικὰ της χρόνια ἐπέρασε μέσα εἰς τὰ καταφύγια τοῦ πολέμου, τὸ σκοτάδι τῆς Κατοχῆς καὶ τὸν τρόμον τοῦ ἀνταρτοπολέμου. Ὅμως εἰς τὰ δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια ἡ γενεά μας ἔζησε καὶ ἓνα θαῦμα. Τὸ θαῦμα τῆς ζωντανῆς Ἐκκλησίας. Φωτισμένοι κληρικοί της—ρωμαλέες

ψυχές—κρατοῦσαν ὑψηλά τὴν σημαίαν τοῦ χριστιανικοῦ ἀγῶνος τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐπηρέασε βαθύτατα τὶς ἐφηβικὲς τότε ψυχές μας. Μᾶς ἤρρεσαν αὐτὴ ἢ ἔκφρασις τῆς Ἐκκλησίας μας, καθὼς τὴν ἐβλέπαμεν ἢ ἀγκαλιάζῃ ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς, τοὺς πονεμένους, τοὺς κατατρεγμένους, τοὺς πεινασμένους, τοὺς φυλακισμένους, τὰ παιδιὰ, τοὺς γέροντες, τὰ ὄρφανά. Νὰ ἰδρῶν συσσώτια, νοσοκομεῖα, γηροκομεῖα... Καὶ ἦταν αὐτὴ ἢ ἔκφρασις τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ μᾶς ἐκλεψε τὴν ἀγάπην μας. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μορφὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀνεθέσαμεν τὴν ζωὴν μας.

Ὑστερα ἦλθαν περίοδοι ἀπογοητεύσεως καὶ πικρίας. Πολλοὶ μορφαὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς συμβατικότητος. Καὶ ἡμεῖς, ποὺ στὰ αὐτιά μας ἀντηχοῦσαν ἀκόμη αἱ σάλπιγγες τῆς νίκης τοῦ 40 καὶ ἡ καρδιά μας ἐκτυποῦσε μὲ τοὺς παλμούς τῆς ἡρωϊκῆς ἐκκλησιαστικῆς δράσεως τῆς κατοχῆς, ἐβλέπαμεν τὸν ἐνθουσιασμόν νὰ μᾶς ἐγκαταλείπη. Σογγὰ μᾶς κατενίκησεν ὁ πειρασμός τῆς ἀπογοητεύσεως. Μᾶς ἐπαιρνε τὸ παράπονο...

Ὅμως ἀπὸ πέρσι τὰ πράγματα ἔχουν ἀλλάξει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας. Μόλις ἀνήλθατε εἰς τὴν θέσιν τοῦ Προκαθημένου ἐδώσατε, Μακαριώτατε, τὸ σύνθημα: «ἐμπρὸς ὀλοταχῶς». Καὶ οἱ μοχλοὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μηχανισμοῦ ἤρριξαν νὰ κινῶνται ἐντατικῶς. Τὰ Γραφεῖα του ἔγιναν κυψέλαι. Σφύζουν ἀπὸ κίνησιν καὶ ζωὴν. Οἱ ἐπιτελεῖς σας σχεδιάζουν, οἱ ἱερεῖς, μὲ συγκινητικὴν ἀνταπόκρισιν, ἐκτελοῦν. Λαϊκοὶ ἐθελονταί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐπιστρατεύονται. Παλαιὰ Ἰδρύματα ἀνανεώνονται, νέα ἰδρῶνται. Ἡ Ἐκκλησία διαλέγεται μὲ τὴν νεολαίαν, ἀντιμετωπίζει κατὰ σύστημα κοινωνικὰ προβλήματα, ὁμιλεῖ συχνότερα εἰς τὸ ραδιόφωνον, ἐμφανίζεται εἰς τὴν τηλεόρασιν, παραλαμβάνει εἰς τὸ ἐθνικὸν Στάδιον. Δεκάδες νέοι ἐπίλεκτοι ἀξιωματικοὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς, ἐπιστρατεύονται καὶ τοποθετοῦνται εἰς τὰς ἐπάλλξεις. Τὸ 24ωρον δὲν ἀρκεῖ δι' ὅλα αὐτά. Δι' αὐτὸ καὶ ὅταν ἢ ἡμέρα τελειώσῃ καὶ ἢ πρωτεύουσα κοιμᾶται, ἕνα παράθυρον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Φιλοθέης φωτίζεται καὶ πέραν τοῦ μεσονυκτίου: ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐξακολουθεῖ νὰ ἐργάζεται!

Ἐκ μέρους λοιπὸν τῆς γενεᾶς μου, Μακαριώτατε, ἐπιθυμῶ νὰ διακηρῶξω τοῦτον τὸν λόγον: Αὐτὴ ἢ ἔκφρασις τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ἀρέσει. Αὐτὴ μᾶς ἐνθουσιάζει καὶ πάλιν. Μᾶς θυμίζει τὴν μορφὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων. Αἱ σημαῖαι τῆς κυματίζουν καὶ πάλιν ὑψηλά. Καὶ εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς μορφῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐπανακαθιεροῦμεν καὶ πάλιν τὸν ἑαυτόν μας. Θὰ σᾶς βοηθήσωμεν μὲ ὅλην μας τὴν καρδιά καὶ ὅλον τὸν ἐνθουσιασμόν.

«Ἄγιον Πνεῦμα, δέξου τὴν προσφορὰ. Σοῦ δίνω μιὰ καρδιά καὶ δυὸ χέρια. Μιὰ πτωχὴ ἀνθρώπινη ὑπαρξί. Μετάβαλέ τὴν σὲ δόκιμο ἐργάτη τῆς Ἐκκλησίας σου».

3. Εἰδικώτερον οἱ Βοηθοὶ σας, Μακαριώτατε, καλοῦμεθα νὰ ἐργασθῶμεν εἰς τὸν ἐκτεταμένον ἀγρὸν τῆς περιοχῆς τῆς Πρωτευούσης. Ἡ ἀνάθεσις τοῦ ἔργου

συμπίπτει μὲ τὴν καταβαλλομένην ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος προσπάθειαν ἀναδιοργανώσεως τοῦ ὅλου μηχανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μέσα εἰς τὰ πλαίσια αὐτὰ γίνεται καὶ ὁ διοικητικὸς καὶ ποιμαντικὸς καταμερισμός τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς 5 περιφερείας, τὴν ἐποπτεῖαν τῶν ὁποίων θὰ ἀναλάβωμεν.

Ἐπιθυμία καὶ προσευχὴ μας εἶναι, νὰ βοηθήσωμεν εἰς μίαν ζωντανὴν παρουσίαν τῆς Ἐκκλησίας μας μέσα εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀδελφῶν μας. Ἡ ἐδταξία τῆς θείας Λατρείας, ἢ ἐξυπηρέτησις τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ ποιμνίου, ἢ χριστιανικὴ ἀγωγή τῆς νεότητος, ἢ μελέτη καὶ ἀντιμετώπισις τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, ποὺ ἰδιάζον εἰς ἐκάστην περιφέρειαν, εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ θέματα, ποὺ ἤδη ἀπασχολοῦν τὴν σκέψιν καὶ τὴν ἀγάπην μας. Μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἀγαπητῶν ἐφημεριῶν καὶ τῶν λοιπῶν συνεργατῶν ἐκάστης ἐνορίας, ἰδίως ὅμως μὲ τὴν συνεχῆ καὶ πεφωτισμένην καθοδήγησιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἐλπίζομεν νὰ ἀρχίσωμεν καὶ νὰ προωθήσωμεν τὸ δύσκολον αὐτὸ ἔργον, πρὸς δόξαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του.

Ἐχω ἰδεῖ μίαν ὠραίαν εἰκόνα. Παρουσιάζει τὴν ἱερὰν φάλαγγα τῆς Ἐκκλησίας. Προπορεύονται Ἄγγελοι, Προφῆται, Ἄνδρες καὶ Γυναῖκες τῆς Π. Διαθήκης. Εἰς τὸ μέσον ὑπάρχει ἕν ἄρμα, ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον κάθηται ὁ Χριστός. Τὸ ἄρμα σύρουν τὰ σύμβολα τῶν 4 Ἐυαγγελιστῶν. Τοὺς τροχοὺς του, εἰς μίαν ὑπεράνθρωπον προσπάθειαν, ἐπιχειροῦν νὰ κινήσουν πρὸς τὰ ἐμπρὸς Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἄρμα κινεῖται καὶ ὁ Χριστός μειδιᾷ. Ἀκολουθεῖν ἀλαλάζοντες οἱ Μάρτυρες, οἱ Ἅγιοι καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς στρατευσμένης Ἐκκλησίας... Καὶ ὁ Χριστὸς χαμογελᾷ.

Τὴν αἴσθησιν τῆς κινουμένης φάλαγγος τῆς Ἐκκλησίας ἔχομεν αὐτὸν τὸν καιόν, Μακαριώτατε. Βλέπομεν τὸ ἄρμα τῆς Ἐκκλησίας νὰ προχωρῇ καὶ εὐλογοῦμεν καὶ δοξάζομεν τὸν Θεόν. Τὸ νὰ πορεύεται ἢ Ἐκκλησία, ἢ Κιβωτός αὐτῆς τῆς Κ. Διαθήκης, πρὸς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, εἶναι ἀσφαλῶς ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶναι ὅμως καὶ καρπὸς τοῦ κόπου καὶ τοῦ μόχθου τῶν διακόνων τῆς, ποὺ βοηθοῦν τοὺς τροχοὺς τοῦ ἁρματος, διὰ νὰ μὴ κολλοῦν εἰς τὸ τέλμα τῆς γῆς.

Μία θέσις εἰς τὴν φάλαγγα αὐτὴν μοῦ παραχωρεῖται σήμερα. Ζητῶ τὰς εὐχὰς ὅλων σας, διὰ νὰ τὴν τιμήσω. Ἰκετεύω τὴν χάριν τοῦ Παρακλήτου, διὰ νὰ μὲ καταξιώσῃ νὰ βοηθήσω εἰς τὴν κίνησιν τοῦ ἁρματος τῆς Ἐκκλησίας Του. Ὑπόσχομαι εἰς τὸν Ἀρχηγόν Της τελείαν καὶ πλήρη ἀφοσίωσιν, μέχρι τῆς τελικῆς νίκης. Μέχρι τότε, ποὺ τὸ ἄρμα θὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῆς διαδρομῆς του καὶ μαζὺ μὲ ὅλους (τοὺς δούλους αὐτοῦ καὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους) θὰ ἀκούσω καὶ ἐγὼ «ὡς φωνὴν ἔχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων: Ἀλληλοῦσα, ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ» (Ἄποκ. ιθ' 5-6).

Βιογραφικὸν σημείωμα

τοῦ Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἡλίας.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἡλίας ἐγεννήθη τὸ 1917 εἰς τὸ χωρίον Παύλια τῆς ἐπαρχίας Γορτυνίας. Οἱ γονεῖς του μετώκησαν τὸ 1924 εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐτελείωσε τὸ Δημοτικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον. Ἐπηκολούθησαν ἔτη σκληρᾶς βιοπάλης, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐτελείωσε τὴν Μέσην Ἐμπορικὴν Σχολὴν καὶ τὸ Γυμνάσιον.

Κατὰ τὸ ἔτος 1938 ἐπεστρατεύθη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε μέρος εἰς τὸν πόλεμον τῆς Ἀλβανίας ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης. Κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν Κίνημα τοῦ 1944 προσῆλθεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ, ἀπολυθεὶς τὸν Μάϊον 1946.

Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1946, νοσταλγῶν τὴν μοναστικὴν ζωὴν τῆς περιουλογοῦσας καὶ τῆς προσευχῆς, ἐνεγράφη ὡς δόκιμος μοναχὸς εἰς τὴν ἱστορικὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Λαύρας Καλαβρύτων. Ἐκάρη μοναχὸς τὴν 14 Δεκεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Καλαβρύτων Κυροῦ Ἀγαθονίκου, διατηρήσας τὸ βαπτιστικὸν του ὄνομα. Τὴν 25 Μαρτίου τοῦ 1947 ἐχειροτονήθη Διάκονος ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ἀλήστου μνήμης Μητροπολίτου Ἀγαθονίκου.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1950 ἐξεπληρώθη ὁ σφοδρὸς πόθος του νὰ τύχῃ ἀνωτέρας θεολογικῆς μορφώσεως. Ὑποστὰς ἐπιτυχῶς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις, ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τὸν Μάρτιον τοῦ 1955.

Τὴν 7 Δεκεμβρίου 1952, ἐντολῇ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Κυροῦ Σπυρίδωνος, ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατάρων Κυροῦ Μελετίου καὶ ἀκολούθως ἐτοποθετήθη ὡς ἐφημέριος τοῦ ἐν Ἀθήναις Θεραπευτηρίου «Εὐαγγελισμός», εἰς τὸ ὁποῖον ὑπηρέτησεν ἐπὶ 15 συναπτὰ ἔτη, ἐργαζόμενος μὲ ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν ὡς ἐξομολόγος, παρηγορῶν καὶ ἀνακουφίζων παντοτρόπως τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἐμπνέων εἰς αὐτοὺς πίστιν, ἐλπίδα καὶ αἰσιοδοξίαν.

Τὴν 20 Ἰουνίου 1967 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατόπιν προτάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, Βοηθὸς αὐτοῦ Ἐπίσκοπος μὲ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Περιστερᾶς. Τὴν 22 Ἰουνίου ἐτελέσθη τὸ Μικρὸν καὶ τὸ Μέγα Μήνυμα, τὴν δὲ 25 Ἰουνίου 1967 ἡ χειροτονία του εἰς Ἐπίσκοπον ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, προσεῖζάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Τὴν 6 Δεκεμβρίου 1968 περιελήφθη εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καταρτισθὲν τριπρόσωπον δελτίον διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος, ἧτις ἐχῆρευσε κατόπιν τῆς διὰ λόγους ὑγείας παραιτήσεως τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου αὐτῆς

† Ὁ Δημητριάδος κ. Ἡλίας

κ. Δαμασκηνοῦ. Προκρίθεντος ὑπὸ τῆς Α.Ε. τοῦ Ἀντιβασιλέως τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Περιστερᾶς ὡς Μητροπολίτου Δημητριάδος, τὴν 9 Δεκεμβρίου ἐγένετο τὸ Μικρὸν καὶ τὸ Μέγα Μήνυμα αὐτοῦ, τὴν δὲ 15 Δεκεμβρίου ἡ ἐνθρόνισις αὐτοῦ εἰς τὸν Βόλον, ἔδραν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος.

Βιογραφικὸν σημείωμα

τοῦ Μητροπολίτου Παραμυθίας κ. Παύλου.

Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Παραμυθίας κ. Παῦλος, κατὰ κόσμον Γεώργιος Καρβέλης, ἐγεννήθη εἰς Ν. Ἐρινεδὸν (Καμάρας) Πατρῶν τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1922. Ἀνετράφη ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν γονέων του. Ἐτελείωσε τὸ Γυμνάσιον ἐν Αἰγίῳ τὸ 1940. Ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τὸ 1942, λαβὼν τὸ πτυχίον αὐτῆς τὴν 15ην Ἰουνίου 1948.

Ἀπὸ Ὀκτωβρίου 1948 ἕως Ὀκτωβρίου 1949 ὑπηρέτησεν ὡς Καθηγητὴς εἰς τὸ Γυμνάσιον Αἰγίνης. Ἀκολούθως ἐστρατεύθη καὶ ὑπηρέτησεν εἰς τὸ 497 Τάγμα Διαβιβαστῶν. Τὴν 10ην Ἀπριλίου 1951 ἀπεστρατεύθη ὡς προστάτης οἰκογενείας. Ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1951 ἕως 28 Μαΐου 1953 ὑπηρέτησεν ὡς Καθη-

† Ὁ Παμμυθίας κ. Παῦλος

γητῆς εἰς τὸ Γυμνάσιον Καμαρῶν καὶ ἀπὸ 31ης Μαΐου ἕως 10-10-1955 ὡς τακτικὸς Καθηγητῆς εἰς τὸ Γυμνάσιον Κονίτσης. Ἐκτοτε ὑπηρετεῖ ὡς Ἱεροκῆρυξ εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Αἰτωλοακαρνανίας.

Ἐχειροτονήθη τὴν 6 Ἰανουαρίου 1955 Διάκονος ὑπὸ τοῦ τότε Μητροπολίτου Ἀκαρνανίας Κυροῦ Ἱεροθέου, Πρεσβύτερος δὲ τὴν 8 Νοεμβρίου 1955 ὑπὸ τοῦ ἰδίου Μητροπολίτου, λαβὼν ἅμα καὶ τὸ ὄφικιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

Μὲ ἱερὸν ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμὸν διηκόνησεν εἰς τὸ θεῖον κήρυγμα, περιοδεύων συχνάκις ἀνά τὴν ὑπαίθρον, διὰ τὰ σπεῖρη τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ. Μὲ αὐτὰπάρνησιν εἰργάσθη διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Δὲν ἐφείσθη κόπων καὶ θυσιῶν, διὰ τὰ συμβάλλῃ εἰς τὸν ὀρθὸν πνευματικὸν προσανατολισμὸν τῆς νεολαίας, ὀργανώσας πρὸς τοῦτο Χριστιανικὰς Ὁμάδας Νέων. Κατέβαλεν ἀόκνους προσπαθείας διὰ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, ἀναδειχθεὶς ἄριστος ἐξομολόγος. Ἀνέπτυξε σπουδαίαν φιλανθρωπικὴν δρασίαν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων. Ἀξιόλογον εἶναι καὶ τὸ ἔργον του εἰς τὸ Κέντρον Ἐκπαιδεύσεως Μεσολογγίου, ὅπου διὰ τῶν ὁμιλιῶν του ἀπέβλεπεν εἰς τὴν τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ εἰς τὴν ἀναζωπύρῃσιν τῶν ἀκαταλύτων ἑλληνοχριστιανικῶν ἰδανικῶν.

Βιογραφικὸν σημεῖωμα

τοῦ Ἐπισκόπου Εὐρίπου κ. Βασιλείου.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Εὐρίπου κ. Βασιλείος (Παναγιωτακόπουλος) ἐγεννήθη τὸ 1929 εἰς τὸ Ἀγρίνιον ἐκ πτωχοτάτων ἀλλ' εὐσεβεστάτων γονέων. Τὰ πρῶτα ἐγκύκλια μαθήματα διήκουσεν εἰς τὴν γενέτειράν του, ἔνθα ἐπεράτωσε καὶ τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς τὸ 1947. Μετὰ ταῦτα ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τὸ 1951. Κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1952-1954 ὑπηρέτησεν εἰς τὸν Στρατὸν ὡς ἑφεδρὸς ἀνθυπολοχαγὸς Πυροβολικοῦ.

Εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ Κλήρου προσῆλθε τὴν 21 Νοεμβρίου 1958, ὅτε ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον εἰς τὸν πανεπιστημιακὸν ναὸν τῆς Καπνικαρέας ὑπὸ τοῦ τότε Σεβασμ. Μητροπολίτου Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθοδίου. Μετὰ δύο ἡμέρας ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Πετράκη ὑπὸ τοῦ ἰδίου Μητροπολίτου, διορισθεὶς πάραυτα ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν. Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ Μαΐου 1960 ὑπηρέτησεν ὡς προϊστάμενος τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἑλληνικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, παραιτηθεὶς οἰκειοθελῶς διὰ τὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ συνεχίσῃ τὸ κηρυκτικὸν του ἔργον. Τὸ 1964, ἀδεία τοῦ Μητροπολίτου Θυατείρων, μετέβη εἰς τὴν Σουηδίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἐν Στοκχόλμῃ

† Ὁ Εὐρίπου κ. Βασιλείος

φιλανθρωπικῆς ὀργανώσεως «Ἐμμαούς», ἡ ὁποία ὀλίγον βραδύτερον ἀπέστειλε περὶ τοὺς 15 τόννους ἱματισμοῦ πρὸς δωρεάν διανομὴν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην κατοίκους τῆς Κερκύρας. Κατὰ τὴν βραχεῖαν παραμονὴν του εἰς τὴν Σουηδίαν διωργάνωσεν, ἐντολῆ τοῦ Σεβασμιωτάτου Θυατείρων, τὴν Ἑλληνορθόδοξον Κοινότητα Στοκχόλμης. Ἐπίσης, εἶναι ὁ πρῶτος ὀρθόδοξος ἱερεὺς, ὁ ὁποῖος περιώδευσε τὴν Νότιον Σουηδίαν, ἐλθὼν εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς ἐκεῖ Ἑλληνας ἐργάτας καὶ ἐξυπηρετήσας τὰς θρησκευτικὰς τῶν ἀνάγκας.

Κατὰ τὴν δεκαετῆ ὑπηρεσίαν του ὡς ἱεροκήρυκος εἰς τὴν Κέρκυραν (1958-1968) ἀνέπτυξε πλουσίαν ἐκκλησιαστικὴν, κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν δράσιν, ἀποσπᾶσας τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀγάπην ὀλοκλήρου τῆς Νήσου, ὡς καὶ τὸν ἔπαινον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ κήρυγμά του εἶναι ἀπλοῦν, ζωντανὸν καὶ θερμὸν καὶ εὐρίσκει ἀπήχησιν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν χριστιανῶν, διότι ὁ ἴδιος ἔζη τὰ ὅσα ἐκήρυττεν. Ὡς κατηχητὴς καὶ ἐξομολόγος ἐσημείωσεν ἄριστα ἀποτελέσματα. Διωργάνωσε κατασκηνώσεις, εἰργάσθη εἰς τὸ Ἀναμορφωτήριον Ἐφήβων καὶ ἀνέπτυξεν εὐρείαν φιλανθρωπικὴν δράσιν. Ἐπίσης, ἐπεσκέπτετο τὰς ἐν Κερκύρα μονάδας τοῦ Στρατοῦ καὶ τὰ πρὸς τὴν Ἀλβανίαν φυλάκια, ἐξυψώνων διὰ καταλλήλων ὀμιλιῶν τὸ ἐθνικοθρησκευτικὸν φρόνημα τῶν ὀπλιτῶν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν.

Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1968 ἀπεσπᾶσθη εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑπῆρέτησεν ὡς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸ Ἰδιαιτέρον Γραφεῖον τοῦ Μακαριωτάτου, καθὼς καὶ ὡς λειτουργὸς καὶ ὀμιλητὴς τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγίας Φιλοθέης παρεκκλησίου Ἀγίου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.

Ὡς Βοηθὸς Ἐπίσκοπος θὰ ἔχη τὴν ἐποπτεῖαν τῆς Δυτικῆς καὶ τῆς Νοτίας Ἀρχιεπισκοπικῆς Περιφερείας Ἀθηνῶν.

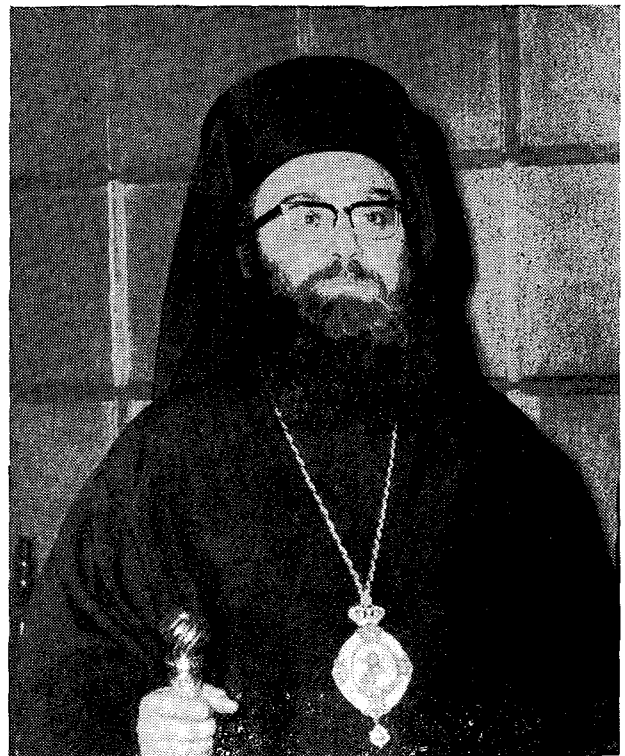
Ὁ ἀδιάβλητος βίος καὶ τὸ ἀνεπίληπτον ἦθος, ὁ ἱερός ζῆλος καὶ ἡ φλογερὰ πίστις, ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθήκον, ἡ ἀπλότης καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ προσήνεια καὶ ἡ καταδεκτικότης, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ πηγαία καλωσύνη καὶ αἱ ἄλλαι πολλαπλαῖ ἄρεται τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Εὐρύπου κ. Βασιλείου ἀποτελοῦν ἐγγύησιν, ὅτι θὰ ἀναδειχθῆ ἄξιος μιμητὴς τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως καὶ ὅτι ἡ ἐπισκοπικὴ του διακονία θὰ εἶναι ἀποδοτικὴ καὶ καρποφόρος.

Βιογραφικὸν σημείωμα τοῦ Ἐπισκόπου Ἀχελώου κ. Εὐθύμιου.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος ἐγεννήθη ἐν Ἀγρινίῳ τὸ 1929. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἐσπούδασε ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν τὴν Θεολογίαν, τῆς ὁποίας ἔλαβε τὸ πτυχίον τὸ 1952. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν του εἰργάσθη ὡς Κατηχητὴς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐπεξέτεινε δὲ τὴν δράσιν του καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Αἰτωλο-

ακαρνανίας διὰ τῆς ὀργανώσεως Χριστιανικῶν Κατασκηνώσεων. Μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων, συνέχισε τὴν ἐργασίαν του εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν ὡς Κατηχητὴς καὶ Ἱεροκήρυξ. Ἰδιαιτέρως εἰργάσθη μεταξὺ τῆς φοιτητικῆς νεολαίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Τὸ 1955 ἐξελέγη Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Παγκοσμίου Ὄργανώσεως Ὀρθοδόξων Κινήσεων Νεολαίας «Syndesmos». Ὑπὸ τὴν ιδιότητά του αὐτὴν ὀργάνωσε καὶ συμμετέσχεν εἰς τὰς Γενικὰς Συνελεύσεις τοῦ «Συνδέσμου», αἵτινες ἐγένοντο ἐν Κηφισίᾳ Ἀθηνῶν τὸ 1956, ἐν Θεσσαλονίκῃ τὸ 1958, ἐν Βηρυτῷ Λιβάνου τὸ 1961 καὶ ἐν Ἐλσίνκι τῆς Φινλανδίας τὸ 1964, ὅτε καὶ ἀπεχώρησε τῆς Ὄργανώσεως, συμ-

† Ὁ Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος

πληρώσας δεκαετῆ ἐθελοντικὴν προσφορὰν ὑπηρεσιῶν. Ὑπὸ τὴν ιδιότητά του αὐτὴν ὑπῆρξεν ἐπίσης καὶ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἱεραποστολικῆς προσπαθείας εἰς τὴν Ἀφρικὴν (Οὐγκάντα καὶ Κένυα) καὶ τὴν Ἀπὼ Ἀνατολήν (ἰδίως Κορέαν), γνωστὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ». Τὸ 1961 προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πρὸς συνεργασίαν μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τὴν σύγκλησιν Παγκοσμίου Συνεδρίου Ὀρθοδόξου Νεολαίας.

Τὸ 1962 ἐχειροτονήθη διάκονος καὶ τὸ 1963 πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Διδυμοτείχου κ. Κωνσταντίνου. Τὸ 1966 διωρίσθη προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Θεράποντος Ζωγράφου.

ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΑΣ ΜΑΣ ΓΙΝΩΝΤΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

'Εξηκριβωμένοι ειδήσεις εκ Λονδίνου φέρουν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας τὴν 'Αγγλικανικὴν 'Εκκλησίαν διατελοῦσαν ἐν σάλῳ, ὅστις ὅμως θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς εὐελπὶς καὶ σωτήριος, ἅτε καταδεικνύων, ὅτι οὐ μόνον εἰς πλῆθος ὑπολογίσιμον ἀριθμοῦνται, ἀλλὰ καὶ ἱκανὴν διατηροῦν ἀντίστασιν καὶ ἀγωνιστικότητά τὰ συντηρητικὰ καὶ πρὸς ἐπιστροφὴν εἰς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν προσκλίνοντα μέλη τῆς 'Εκκλησίας ταύτης. 'Ο σάλος οὗτος, ὁ κρατῶν ἐν διαχωρισμῷ κληρικούς καὶ λαϊκούς ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ τῆς 'Αγγλίας εἰς δύο ἀντιμέτωπα στρατόπεδα, σχεδὸν ἰσοδύναμα ἐξ ἐπόψεως ψήφων καὶ τὰ ὅποια ἀναμένουν νὰ ἀναμετρηθοῦν κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ ἀρξαμένου ἔτους, ἵνα διὰ ψηφοφορίας κριθῆ, ποῖον ἐκ τῶν δύο θὰ νικήσῃ, προεκλήθη ἐξ ἀφορμῆς τῶν πρὸ πολλοῦ κατ' εἰσῆγησιν τοῦ τέως 'Αρχιεπισκόπου Φίσερ ἐπισημοποιηθεισῶν συζητήσεων μεταξὺ 'Αγγλικανῶν καὶ Μεθοδιστῶν πρὸς καταλλαγὴν τούτων καὶ ἔνωσιν πρῶτον μὲν διὰ μυστηριακῆς κοινωνίας καὶ κοινῆς λατρείας, εἶτα δὲ καὶ διὰ πλήρους ἐνώσεως καὶ ἐν τῇ διοικήσει.

'Η πρὸς διεξαγωγὴν τῶν σχετικῶν διαπραγμα-

φου, 'Αθηνῶν, ἐνθα ἀνέπτυξεν ἀξιόλογον πνευματικὴν δράσιν, διὰ κηρυγμάτων, ὁμιλιῶν, διαλέξεων, ἐκδόσεων, ἐξομολογήσεως κλπ. Τὸ 1967 τοῦ ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν κ. 'Ιερωνύμου ἡ Διεύθυνσις τῆς 'Υπηρεσίας Χριστιανικῆς 'Αλληλεγγύης, ἣτις τὸ πρῶτον ἤρχισε λειτουργοῦσα. 'Εν τῇ 'Υπηρεσίᾳ αὐτῇ εἰργάσθη διὰ τὴν διοργάνωσιν εἰδικῶν προνοιακῶν ἐκδηλώσεων, ὡς ἡ «'ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ», τὸ «'ΠΑΣΧΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ», ἡ σταυροφορία διὰ τὰ παιδιὰ τῆς Μπιάφρα-Νιγηρίας κλπ., διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τῶν 'Ιδρυμάτων τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς, ὡς καὶ τὴν 'Ίδρυσιν νέων.

Γνωρίζει τὴν ἀγγλικὴν καὶ γαλλικὴν καὶ ἔχει ἀσχοληθῆ μὲ τὴν χριστιανικὴν δημοσιογραφίαν. 'Ἐχει γράψῃ μελέτας καὶ ἄρθρα εἰς ἑλληνικὰ καὶ ξένα περιοδικὰ. Προσφάτως μετέφρασε τὸ ἔργον τοῦ Β. Γκεωργίου «'Απὸ τὴν 25ην ὥρα στὴν αἰωνιότητα», τὸ ὁποῖον κυκλοφορεῖ ἤδη εἰς β' ἔκδοσιν.

Τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1968 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου ὡς Βοηθὸς 'Επίσκοπος τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης 'Επισκοπῆς 'Αχελφίου.

'Ὡς Βοηθὸς 'Επίσκοπος θὰ ἔχη τὴν 'Εποπτείαν τῆς 'Ανατολικῆς καὶ τῆς Βορείου 'Αρχιεπισκοπικῆς Περιφερείας 'Αθηνῶν, ὡς καὶ τῶν 'Ίδρυμάτων.

τεύσεων ἐπίσημος Μικτὴ 'Επιτροπὴ, πραγματοποιήσασα κατ' 'Ιούλιον τοῦ 1956 τὰς πρώτας αὐτῆς συνεδρίας, συνεχροτήθη ἐκ πέντε 'Αγγλικανῶν ἐπισκόπων, πέντε ἄλλων ἀνωτέρων κληρικῶν, καὶ τριῶν λαϊκῶν, ἐξ ὧν μία κυρία, ὡς ἀντιπροσώπων τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας, ὑποδειχθέντων ὑπὸ τῶν ἀρχιεπισκόπων Καντόρμπερυ καὶ 'Υόρκης, ἐξ ἑτέρου δὲ ἐκ δώδεκα παστῶν καὶ δύο λαϊκῶν ὡς ἀντιπροσώπων τῶν Μεθοδιστῶν, ὑποδειχθέντων ὑπὸ τοῦ Προϊσταμένου τούτων κατ' ἐξουσιοδότησιν τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς αὐτῶν. 'Η Μικτὴ αὕτη 'Επιτροπὴ κατήρτισε τὴν κατὰ Φεβρουάριον 1963 δημοσιευθεῖσαν 'Ἐκθεσιν αὐτῆς, ἣτις ὑπεγράφη ὑπὸ πάντων μὲν τῶν μελῶν τῆς 'Αγγλικανικῆς ἀντιπροσωπείας, ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας δὲ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Μεθοδιστῶν, τεσσάρων ἐκ τῶν ἐναπομεινάντων δώδεκα, μετὰ τὸν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπισυμβάντα θάνατον δύο, ὑπογραψάντων ἰδίαν ὅλως ριζοσπαστικὴν καὶ ἄκρως πρεσβυτεριανίζουσαν ἔκθεσιν.

Τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἐγκαίρως λαβόντες γνῶσιν ἐκ γαλλικῆς μεταφράσεως, δημοσιευθεῖσης εἰς τὸ περιοδικὸν Istina (τεύχη 2-3 'Απριλίου-Σεπτεμβρίου 1964) ἐποίησάμεθα χρῆσιν ἐν τῇ Εἰσηγήσει ἡμῶν, τῇ γενομένῃ ἐνώπιον τῆς κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1966 συνελευθούσης ἐν Βελιγραδίᾳ Πανορθοδόξου 'Επιτροπῆς. Μὴ ἀρκεσθέντες δὲ νὰ ἀφιερῶσμεν μέγα τμήμα τῆς Εἰσηγήσεως ταύτης εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἔκθεσιν, κατεθέσαμεν καὶ εἰς τὸ Προεδρεῖον τῆς συνεδριαζούσης Πανορθοδόξου 'Επιτροπῆς, προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Θυατείρων κ. 'Αθηναγόρου, καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ τεῦχος τῆς Istina ὑπὸ τὴν κατάπληξιν πάντων τῶν συνέδρων, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἄκρας φιλαγγλικανικὰς ἐπιφύεις ὑποστηρίζόντων. Παραδόξως ὅμως ὁ Πρόεδρος τῆς 'Επιτροπῆς καὶ διευθύνων τὴν συνεδρίαν Σεβασμιώτατος Θυατείρων ἐπέδειξεν ἀδιαφορίαν πλήρη, τηρήσας βαθυτάτην σιγὴν καὶ μὴ ἐξενεγκῶν οὐδεμίαν γνώμην. "Ἦδη ὅμως, ὅτε πλέον ἐξέσπασεν ὁ σάλος ἀσυγκράτητος καθ' ἅπασαν τὴν 'Αγγλικανικὴν 'Εκκλησίαν, ὅποτε καὶ ἡ Σεβασμιότης του προσεκτικώτερον ἐμελέτησε τὸ ὄλον ζήτημα, προκληθεὶς ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων καὶ ἠναγκασμένος νὰ διατυπώσῃ ὑπευθύνως καὶ δημοσιώτερον τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἐτάχθη ὁ ἅγιος Θυατείρων ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τῆς συντηρητικωτέρως μερίδος τῶν 'Αγγλικανῶν, χαρακτηρίσας τὸ νέον σχῆμα τῆς 'Ακολουθίας τῆς Καταλλαγῆς ὡς μὴ συμφωνοῦν πρὸς τὴν περὶ 'Ιερωσύνης ἄποψιν τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας οὐδὲ πρὸς τοὺς «'Ορους ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν 'Εκκλησιῶν 'Αγγλικανικῆς καὶ 'Ορθοδόξου» τῶν ἐν ἔτει 1922 ἐτοιμασθέντων.

Ἄλλὰ παρηκολοθήσαμεν καὶ ἡμεῖς ἐγγύτερόν πως τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ζητήματος. Ἐλάβομεν δὲ ἐντεῦθεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ πληροφορηθῶμεν, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Θυατείρων εἶχε καὶ πρότερον δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἀποφανθῆ γνώμην, εἰς τοῦτο δ' ἴσως ὠφέλιμο καὶ ἢ ἐν Βελιγραδίῳ τηρηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ τότε ἀνεξήγητος σιγή. Ἐρωτηθεὶς δηλαδὴ ὑπὸ μέλους τινὸς τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ ἐπισκόπου W. n. chester S. F. Allison, ποία ἦτο ἡ γνώμη του περὶ τοῦ σχήματος τῆς Ἀκολουθίας τῆς Καταλλαγῆς Ἀγγλικανῶν καὶ Μεθοδιστῶν ἔγραψε πρὸς αὐτόν, ὅτι τὸ σχῆμα τοῦτο:

«τυγχάνει ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου ἄτρωτον, ἢ δὲ χειροτονία τῶν Μεθοδιστῶν ἀπὸ μέρους τῶν Ἀγγλικανῶν οἰκονομική, ἢ εὐχὴ δὲ τῆς χειροτονίας τῶν Πρεσβυτέρων δὲν εἶναι παρὰ μετὰφρασις τῆς ἐπὶ χειροτονία πρεσβυτέρων εὐχῆς τῆς ἡμετέρας [ὀρθοδόξου] Ἐκκλησίας»¹.

Ἐχαρακτήριζε δὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Προεστῶτος τῶν Μεθοδιστῶν ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν περιπίου εὐχῶν καὶ τῆς αὐτῆς χειροθεσίας ἐπὶ τῶν Ἀγγλικανῶν, ὡς ἀπλῆν εὐλογίαν «εὐρισκομένην ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Δυτικῆς Παραδόσεως, καθ' ἣν οἱ χειροτονηθέντες ἱερεῖς παρέχουν τὴν πρώτην εὐλογίαν αὐτῶν πρὸς ἐκείνους, παρὰ τῶν ὁποίων ἔλαβον τὴν χειροτονίαν». Ἐκρινε διὰ τοῦτο ταύτην «οἰκονομικῶς ἀνεκτὴν ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου», ἐφ' ὅσον οἱ Ἀγγλικανοὶ θὰ ἐτέλουν πρῶτοι ἐπὶ τοὺς Μεθοδιστὰς τὴν οὕτω κληθεῖσαν οἰκονομικὴν χειροτονίαν καὶ τὴν ἱεράν Ἀκολουθίαν τῆς Καταλλαγῆς².

Ἄλλ' ὅτι ταῦτα καὶ καθ' ἑαυτὰ ἀσύστατα καὶ ἀπόβλητα ἐξ ὀρθοδόξου ἐπόψεως, δὲν ἀνταποκρίνονται οὔτε πρὸς αὐτὸ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκθέσεως ἐν γένει καὶ τῆς Ἀκολουθίας τῆς Καταλλαγῆς εἶναι πρόδηλον. Οὕτως, ὅπως ἐτονίσσαμεν καὶ ἐν τῇ Εἰσηγήσει μας ἐν Βελιγραδίῳ, ἐν αὐτῇ τῇ Ἀκολουθίᾳ προτάσσεται ἡ διακλήρυξις προθέσεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ τονίζεται, ὅτι (ἐν τῇ ἐνώσει τῶν πνευματικῶν διακονιῶν (ministères), οὐδέτερος ἐξ ἡμῶν ἐπιθυμεῖ νὰ θέσῃ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τὴν πνευματικὴν διακονίαν τῆς ἄλλης Ἐκκλησίας. Ἀναγνωρίζοντες ὅμως, ὅτι δὲν συμφωνοῦμεν μετ' ἀλλήλων ὡς πρὸς τὸ ποῖον ὑπῆρξε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν του, ἐπιθυμοῦμεν, ὅπως συμμετάσχῃ ἑκατέρα Ἐκκλησία εἰς τὴν πνευματικὴν κληρονομίαν τῆς ἄλλης καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας μας ἡνωμένας Ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν πλήρως διαπεπιστευμένην εἰς τὰ ὅμματα πάντων τῶν μελῶν της. Ἡμεῖς μέλη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἔσχομεν τὴν

συνήθειαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς νήσους ταύτας νὰ ζητῶμεν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐξουσίαν διὰ τοὺς ἐπισκόπους μας, ἱερεῖς καὶ διακόνους διὰ τῆς δεήσεως καὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν... Ἐπιθυμοῦμεν δ' ἤδη νὰ συμμερισθῶμεν τὸ πολῦτιμον τοῦτο δῶρον, ὅπερ ἐλάβομεν ἀναξίως, μετὰ τῶν λειτουργῶν τῆς Μεθοδιστικῆς Ἐκκλησίας, συγχρόνως δὲ νὰ εἰσέλθωμεν καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν τῶν πνευματικῆν κληρονομίαν. Ἡμεῖς πάλιν, οἱ Μεθοδισταί, πιστεύοντες ὅτι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἡ κοινωνία μας ἐπραγματοποιήθη διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἵνα ἢ μάρτυς τῆς καθολικῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τῆς δωρεᾶς τοῦ ἀρραβῶνος διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος νὰ καθιστᾷ ἡμᾶς τελείους ἐν ἀγάπῃ, ἐπιθυμοῦμεν νὰ συμμερισθῶμεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν μας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας τὴν κλησιν ταύτην, ἣτις εἶναι ἡ ἡμετέρα καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πνευματικὴν κληρονομίαν καὶ τὴν συνέχειαν τῆς ἐντολῆς, τὴν ὁποίαν τηροῦσιν ὡς πολῦτιμον»³.

Κατὰ ταῦτα, ἀμφότερα τὰ μέρη ἐν τῇ Ἀκολουθίᾳ τῆς Καταλλαγῆς ἴστανται ἐναντι ἀλλήλων ἐπὶ ἴσοις ὅροις καὶ οὐδέτερον τούτων λαμβάνει ἐναντι τοῦ ἄλλου τὴν θέσιν τοῦ ἡττονος εὐλογημένου ὑπὸ τοῦ ἀνεπιφυλάκτως ἀναγνωρίζομένου ὡς κρείττονος καὶ εὐλογητός. Οὐδέτερον ἐξ αὐτῶν προσέρχεται μετὰ τῆς συνειδήσεως, ὅτι στερεῖται τοῦ χαρίσματος τῆς ἱερωσύνης καὶ ζητεῖ τοῦτο παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ὀργάνου, τοῦ ἐκ προτέρου προκεχειρισμένου καὶ μὴ χρήζοντος συμπλήρωσιν τινὰ χαρίσματος, ἀλλὰ πλήρως ἱκανοῦ, ἵνα χορηγῆται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἡ ἱερωσύνη, ἢ ὁποία, ἐὰν πρόκειται νὰ χορηγῆται ὀρθοδόξως, δέον νὰ διακηρύττεται ὡς ἀποτελούμενη καὶ μεταδιδόμενη εἰς τρεῖς διακεκριμένους καὶ σαφῶς ἀπ' ἀλλήλων διακεχωρισμένους καὶ ἀλληπαλλήλως παρεχομένη βαθμούς. Ἐξ ἐναντίας κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῆς τε Ἐκθέσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς τελετῆς τῆς Καταλλαγῆς, διὰ τῆς τελευταίας ταύτης ἀποσκοπεῖται «ἡ ὀλοκλήρωσις διὰ πρᾶξεως ἀμοιβαίας τῶν ὑφισταμένων διακονιῶν τῶν καταλασσομένων δύο Ἐκκλησιῶν»⁴. Κἂν δὲ δεχθῶμεν, ὅτι κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου ἐπιθεσιν τῶν χειρῶν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὄλης ὑπ' αὐτοῦ τελετῆς λαμβάνει χώραν εἰδὸς τι χειροτονίας, αὕτη ἀναντιλέκτως δὲν ἔχει ὡς βάσιν τοὺς τρεῖς βαθμούς τῆς ἱερωσύνης καὶ τὴν ἀνεπιφύλακτον παραδοχὴν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος ὡς ἀναγκαίου δι' αὐτὴν τὴν σύστασιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' εἶναι χειροτονία ἐξ ὀλοκλήρου πρεσβυτερικῆ. Εἶναι δὲ τοιαύτη, οὐ μόνον διότι κατ' αὐτὴν ρητῶς διακηρύττεται μετὰ τὴν ἐπιθεσιν τῶν χειρῶν ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου «...λάβετε τὴν ἐξουσίαν, ἵνα ἀσκῆτε τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱερέως (l' office

1. The interim statement of the Anglican-Methodist Unity Commission towards reconciliation σελ. 40-41.

2. Αὐτόθι, σελ. 44.

3. Istina, ἐνθ' ἀν. σελ. 270.

4. Αὐτόθι, σελ. 246.

de prêtre), τοῦ κηρύττειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἐπιτελεῖν τὰ ἅγια μυστήρια μεταξύ ἡμῶν, ὅταν ὑπάρξῃ ἀνάγκη καὶ ἐξουσιοδοτηθῆτε νὰ τὸ πράξητε»⁵, ἀλλὰ καὶ διότι εἰς τὴν συνυπογραφεῖσαν ὑπὸ πάντων τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ τῆς πλειοψηφίας τῶν Μεθοδιστῶν Ἐκθεσὶν περιελήφθησαν ἐπανειλημμένως διακηρύξεις οἷον ἡ ἐπομένῃ: «Ἡ Μεθοδιστικὴ Ἐκκλησία δὲν ἀξιοῖ, ὅτι τὸ ἐπισκοπᾶτον (episcopacy) ἢ πᾶσα ἄλλη μορφή ὀργανώσεως, καὶ αὐτῆς ἐστὶ τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, δύναται νὰ εἶναι ὀριστικὴ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν δι' ὅλους τοὺς χρόνους. Δὲν θὰ ἠδύνατο αὕτη νὰ δεχθῆ τὸ ἐπισκοπᾶτον ἢ τὴν χειροτονίαν παρ' ἐπισκόπου, τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου [τοῦ ἐπισκοπάτου δηλαδὴ ἢ τῆς χειροτονίας παρ' ἐπισκόπου] ὡς ἀπαραιτήτου διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἄλλως τε ἡ Μεθοδιστικὴ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ δεχθῆ τὴν θεωρίαν τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς...». Ἐπὶ πλέον δὲν πρέπει νὰ παραλίπωμεν, ὅπως τονίσωμεν καὶ ὅτι ἀναγνωρίζουσα ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία τοὺς οὐτωσὶ χειροτονουμένους ὑπ' αὐτῆς ἱερεῖς ὡς ἐγκύρους χειροτονοῦντας καὶ ἄλλους λειτουργοὺς ἐν ταῖς ἰδίαις αὐτῶν κοινότησι κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς Καταλλαγῆς, ὅτε θὰ ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμεναι παραλλήλως αἱ δύο Ἐκκλησίαι, κλονίζει σοβαρῶς τὴν ἐγκυρότητα τῆς ἐπὶ τῶν τριῶν βαθμῶν βασιζομένης καὶ τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν διεκδικούσης ἰδίας αὐτῆς ἱερωσύνης.

Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸ ἐπακολουθοῦν μέρος τῆς τελετῆς, τὸ προβλεπόμενον νὰ τελεῖται ὑπὸ τοῦ Προεστῶτος τῶν Μεθοδιστῶν. Ἀρχεται καὶ τοῦτο δι' ὕμνων, οἵτινες ἐπακολουθοῦνται ὑπὸ σχετικῶς μακρᾶς εὐχαριστηρίου καὶ λατρευτικῆς προσευχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν παριστάγονται καὶ ταῦτα: «Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, καθ' ἣν δεχόμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, ἵνα μετᾶσχουν τῆς κληρονομίας, τὴν ὁποίαν ἐλάβομεν διὰ κλήσεως Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰωάννην Wesley' καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους πατέρας μας ἐν τῇ πίστει, ἵνα ζητήσωσι παρ' αὐτῶν νὰ ἐνωθῶσι πρὸς ἡμᾶς, ὅταν ἐνούμεθα καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ μὲ χεῖρας ἀνακεπηταμένας πρὸς τὸν Θεὸν τῆς Διαθήκης ἡμῶν». Συνεχίζεται εἶτα ἡ δοξολογία καὶ παρεμπιπτεῖ διακοπή, καταλαμβανομένη ὑπὸ ἐν σιωπῇ προσευχῆς. Ἐπαναλαμβάνομένου δὲ τοῦ αἴνου, ἐπακολουθεῖ κλίσις γονάτων ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῇ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὁ Προεστῶς τῶν Μεθοδιστῶν λέγει βραχέα τινά. Μεθ' ὃ ἀναγινώσκει τὴν ἀπόφασιν τῆς Μεθοδιστικῆς Συνελεύσεως (conference), καθ' ἣν οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας

γίνονται δεκτοὶ ἐν τῇ κοινωσίᾳ τῆς διακονίας τῆς Μεθοδιστικῆς Ἐκκλησίας. Τῆς ἀναγνώσεως ταύτης περατωθείσης, οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ παρόντες ἱερεῖς γονυπετοῦν πάλιν καὶ ὁ Μεθοδιστὴς λειτουργὸς λέγει: «Δεηθῶμεν. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν... ἀνανέωσον τὴν ἡδὴ χορηγηθεῖσαν εὐλογίαν σου καὶ ἐκχυσον τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτῶν διὰ τὸ ἔργον διακονίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σου. Ἀξίωσον νὰ παράσχῃς εἰς αὐτοὺς τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν εἰς τοὺς πρῶτους ἀποστόλους μετὰ τῆς ἀγίας παρρησίας νὰ κηρύττουν τὸ εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας σου, νὰ διαδίδουν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, νὰ σοῦ προσφέρουν δῶρα καὶ θυσίας πνευματικᾶς. Ἐμπλησον αὐτοὺς διὰ τῆς παρουσίας τοῦ ἀγίου σου καὶ ζωοποιῦ σου Πνεύματος...». Μεθ' ὃ ὁ Προεστῶς ἐπιθέτει τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐνός ἐκάστου ἐπισκόπου καὶ ἱερέως, χωρὶς νὰ λέγῃ τι. Τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν λαβούσης πέρας, λέγει: «Δεχόμεθα ὑμᾶς ἐν τῇ κοινωσίᾳ τῆς διακονίας τῆς Μεθοδιστικῆς Ἐκκλησίας. Ἐχετε τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀσκειῖν τὸ ἀξίωμα τοῦ λειτουργοῦ (ministre), τοῦ κηρύττειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ χορηγεῖν τὰ ἅγια μυστήρια μεταξύ ἡμῶν, ὅταν παρουσιασθῆ ἀνάγκη τούτου καὶ ὅταν ἐξουσιοδοτηθῆτε νὰ τὸ πράξητε»⁶.

Ἐρωτῶμεν: Λόγοι καθιερωτικοὶ ὡς οἱ ἀνωτέρω, λεγόμενοι μάλιστα εἰς ἐκτέλεσιν ἀποφάσεως τῆς Ἀνωτάτης Ἀρχῆς τῶν Μεθοδιστῶν καὶ συνοδευόμενοι μετ' ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἐπὶ συμπροσευχομένων γονυπετῶς πρὸς λειτουργοῦ προεστῶτος, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἀπλή τις εὐλογία οἰκονομικὴ καὶ ὑπὸ τοῦ προσφάτως λαβόντος τὴν χειροτονίαν ἀποδιδόμενη φιλοφρόνως πρὸς τὸν χειροτονήσαντα;

Τί νὰ εἶπω τώρα; Νὰ παραπονεθῶ, διότι ὁ σεβαστός μου ἅγιος Θυατείρων εἰς συνέντευξίν του καὶ εἰς ἄλλα γραφόμενά του προέβη τότε εἰς κρίσεις ἥμισυ ἐυμενεῖς διὰ τοὺς ἐξ Ἀθηνῶν θεολόγους καὶ προσωπικῶς δι' ἐμέ; Ὁχι. Θὰ ἐκφράσω μόνον τὴν λύπην μου, διότι μία φίλια μακροχρόνιος, ἥτις ἀμοιβαίως μᾶς συνέδεεν, ὅπως δὲ ἀνιδιοτελεῶς, ἐδέχθη ὀδυνηρὰ τραύματα ἀπὸ μίαν σπουδῆν, ἥτις, ὡς ἐξ ὕστερου ἀποδεικνύεται, ὑπῆρξεν ἀδικαιολόγητος. Τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν πάντες συμπαθοῦμεν καὶ τιμῶμεν. Καὶ τὴν ἐνωσὶν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ὅλοι τὴν ποθοῦμεν καὶ πάντες ὑπὲρ αὐτῆς δεόμεθα. Μὴ τρέχωμεν ὅμως διὰ νὰ μὴ συμβῆ καὶ εἰς ἡμᾶς ὅ,τι ἤδη συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν. Φιλίαι παλαιαί, τὸ βλέπετε, κλονίζονται. Λόγω αὐτῆς τῆς σπουδῆς. Τὸ ταχύτερον, ζητεῖται, νὰ συναντηθῶμεν ὅλοι εἰς τὸ κοινὸν ποτήριον. Μὰ τὸ ποτήριον αὐτὸ δὲν εἶναι τόσο κοινόν, ὥστε νὰ γίνῃ τόσο γρήγορα καὶ εἰς τὰ χεῖλη πάντων κοινόν. Εἶναι τὸ ποτήριον τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Εἶναι τὸ ποτήριον ποῦ μᾶς παρέδωκεν ὁ Κύριος. Δὲν εἶναι ποτήριον ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ κινρῶνται εἰς κοσμικὰς συγκεντρώσεις καὶ αἰθούσας.

8. Istina, ἐνθ' ἀν. σελ. 275-278.

5. Αὐτόθι, σελ. 274.

6. Αὐτόθι, σελ. 248-249. Πρβλ. καὶ τὰς ἐν σελ. 260 διατυπωμένας ἐπιφυλάξεις τῶν Μεθοδιστῶν, καθὼς καὶ τὰς ἐν σελ. 279 παρατηρήσεις τῶν.

7. Οὗτος πρεσβύτερος ὢν ἐχωρίσθη τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ πεποιθῶς, ὅτι ἔλαβεν ἄμεσον κλήσιν ἀπὸ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς κλήσεως ἐγένετο βιβλικὸς ἐπίσκοπος, προέβη εἰς χειροτονία, ἐξ αὐτοῦ δὲ κατάγεται ἡ Μεθοδιστικὴ ἱερωσύνη.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὸ ἀρραγὲς θεμέλιον.

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εικοσαετίας ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ ΟΗΕ ἐγκρίσεως τῆς Διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, πάντα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη προσέβησαν εἰς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις, διὰ νὰ ἐκδηλώσουν τὴν ἐμμονὴν καὶ ἀφοσίωσίν των εἰς τὸ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἄρθρων τῆς Διακηρύξεως προβαλλόμενον ἰδεώδες, πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ ὁποίου δέον νὰ τείνουν πάντες οἱ λαοί.

Ἀλλὰ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονῆται, ὅτι ἡ ἀναγνώρισις καὶ ἡ ἐξασφάλισις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα μὴ ἀποβῆ μάταιοποιία, δέον νὰ εἶναι τεθεμελιωμένη «ἐπὶ τῆς πέτρας». Οὐχὶ τὰ ἀναιμικὰ («οὐμμανιστικά») καὶ ἀλτρουϊστικά ἰδεώδη, ἀλλὰ μόνον ἡ χριστιανικὴ περὶ ἀνθρώπου ἀντίληψις εἶναι τὸ ἀρραγὲς θεμέλιον τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου τόσον ὡς ἀτόμου καὶ προσωπικότητος, ὅσον καὶ ὡς μέλους τῆς κοινωνίας καὶ ὡς πολίτου ἐνὸς κράτους. Ὡς λέγει ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «ἀνθρώπος ἐστὶ τὸ περισπούδαστον τοῦ Θεοῦ ζῶον· κἂν εἰς ἡ, ἀνθρώπος ἐστὶ, δι' ὃν οὐρανὸς ἐτανύσθη καὶ ἥλιος φαίνει καὶ σελήνη τρέχει καὶ ἄηρ ἐξεχύθη καὶ πηγαὶ βρῦουσι καὶ θάλασσα ἠπλώθη καὶ προφῆται ἐπέμφθησαν καὶ νόμος ἐδόθη· καὶ τί δὴ πάντα λέγει; δι' ὃν ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπος ἐγένετο. Ὁ Δεσπότης μου ἐσφάγη καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐξέχεεν ὑπὲρ ἀνθρώπου· κἀγὼ καταφρονῆσαι ἔχω; Καὶ ποίαν ἔχω συγγνώμην;».

Ὅσακις οἱ («χάρται») καὶ αἱ («διακηρύξεις») τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐστηρίχθησαν ἐπὶ τοῦ θεμελίου τούτου, περιήλθον εἰς ἀχρησίαν καὶ κυριολεκτικῶς κατεπατήθησαν, ὅτε («κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι») (Ματθ. ζ', 27).

Τίθεται τέρμα.

Καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπιπροσέτι ὀλοφύγως τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ληφθὲν μέτρον τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος, διὰ τοῦ ὁποίου μεταξὺ ἄλλων ὀρίζεται, ὅτι πᾶς, «ὅστις δημοσίᾳ ἢ ἐντὸς

ἴσως ἄλλοι ἐξ ἴσου ἢ καὶ περισσότερον πῶς ἡλικιωμένοι ἀπὸ ἡμᾶς ἀπὸ περισσεῖαν ζήλου νὰ ποθοῦν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν των νὰ ἴδουν τὴν ποθητὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ κοινοῦ ποτηρίου δι' ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Ἐλα ὅμως ὅπου ἡμᾶς ἡ προχωρημένη ἀκριβῶς ἡλικία μᾶς κατατρομάζει, διότι σκεπτόμεθα τὸν προσεγγίζοντα θάνατον καὶ τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον παρ' ἡμῶν θὰ ἐκζητήσῃ ὁ Θεός. Καὶ ἀκούομεν συγκλονίζουσαν ἡμᾶς τὴν φωνήν: «Στῶμεν καλῶς· στῶμεν μετὰ φόβου...».

ΠΑΝ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

Ἐμόδιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

καταστήματος ἢ κέντρου ἢ ἄλλων προσιτῶν εἰς τὸ κοινὸν κέντρον διασκεδάσεων προκαλεῖ ἢ διεγείρει τὸ κοινὸν αἶσθημα καθ' οἷονδῆποτε τρόπον, καταστρέφων ἢ βλάπτων ἢ καθιστῶν ἀνέφικτον τὴν χοῆσιν κινητῶν πραγμάτων, ἔστω καὶ τῇ συναίνεσει ἢ ἀνοχῇ τοῦ κυρίου ἢ τοῦ κατόχου αὐτῶν ἢ τῶν ὑπευθύνων τοῦ καταστήματος ἢ κέντρου, τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως μέχρι 6 μηνῶν».

Ὡς εἶναι φανερόν, διὰ τοῦ Διατάγματος τούτου τίθεται τέρμα εἰς τὸ ἀπαράδεκτον καθεστὼς τοῦ νὰ συνδράζονται πολλαὶ («ψυχαγωγικαὶ») ἐκδηλώσεις μεθυστικῶν ἑκατοντάδων τραπεζῶν, καθισμάτων, ὥρολογίων κ.λ.π., τοῦθ' ὅπερ ἀπετέλει ἀληθῆ πρόκλησιν πρὸς τὰς πενομένας τάξεις.

Ἀποτελεῖ ἔθνικὸν χρέος.

Ὁ ἀπολογισμὸς τῆς πρώτης ἐπταετίας τοῦ Ο.Γ.Α. ὑπῆρξε κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν λίαν ἱκανοποιητικὸς. Ὡς ὀρθῶς ἐτονίσθη, («ἡ δικαία συμμετοχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγρότου εἰς τὸ ἀξανατόμητον ἔθνικὸν εἰσόδημα, καὶ μάλιστα εἰς ποσοστὸν ἀνάλογον πρὸς τὴν μερίστην προσφορὰν του πρὸς τὸ ἔθνικὸν σύνολον, ἢ προστασία τῆς ὑγείας τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ εἰς αὐτὸν ἐξασφάλισις βασικῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων κατὰ τὸν μὴ παραγωγικὸν χρόνον, ἀποτελεῖ ἔθνικὸν χρέος πρὸς τὴν μερίδα ταύτην τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ὁποία, ἂν καὶ ἀποτελῇ τὸ ἥμισυ τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ τὴν δεξαμενὴν, ἐξ ἧς ἀντλοῦν ἐργατικὸν δυναμικὸν οἱ λοιποὶ τομεῖς τῆς παραγωγῆς, ἔχει τὸ μικρότερον μέρος κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἄλλας κατηγορίας τοῦ πληθυσμοῦ»).

Ὡς Ἐκκλησία συγκαίρομεν ὀλοφύγως, ἀλλὰ καὶ εὐχόμεθα, ἵνα ἡ ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν μερίμα καὶ δραστηριότης τῶν κλάδων ἀσφαλίσεων γήρατος, ἀναπηρίας, ἀσθενείας καὶ γεωργικῆς παραγωγῆς συμπληρωθῇ διὰ μιᾶς πανελληνίου σταυροφορίας πρὸς πνευματικὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου διὰ τῆς παροχῆς εἰς αὐτὸν ἐνκαιριῶν ἀληθοῦς μορφώσεως καὶ ὑγιоῦς ψυχαγωγίας.

Ἡ μορφὴ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σωτήρος.

Ἡμεροσία ἐφημερίς, ἐξετάζουσα τὸ ζήτημα τῆς μορφῆς, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχη ὁ ἀνεγερθησόμενος Ναὸς τοῦ Σωτήρος, σημειοῖ, ὅτι οὗτος, ἐφ' ὅσον θὰ εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν μνημεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀφείλει νὰ εἶναι βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, ὡς ἀκριβῶς τὸν ἠθέλον οἱ ἀγωνισταὶ τοῦ Εἰκοσιένα, πού ὠνειρεύοντο τὰ μνημειώδη κτίρια τῶν βυζαντινῶν προγόνων των. Οἰοσθήποτε, λοιπόν, διαγωνισμὸς καὶ ἂν γίνῃ, θὰ πρέπει νὰ τεθῇ εἰς τοὺς διαγωνισθησόμενους ἀρχιτέκτονας ὡς πρωταρχικὸς καὶ ἀπαράβατος ὅρος ὁ βυζαντινὸς ρυθμὸς τοῦ μνημειώδους κτιρίου. Εἶναι δὲ ὁ ρυθμὸς αὐτὸς τόσον πλούσιος εἰς παντοει-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

'Η 'Ιερά Σύνοδος κατά την πρώτην μετά τὰς διακοπὰς τῶν 'Εορτῶν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 9 'Ιανουαρίου 1969 ἐπληροφόρηθη ἐξ ἀνακοινώσεως τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου αὐτῆς περὶ τῆς ὀριστικῆς ἐπιλογῆς ἐκ μέρους τῆς 'Εθνικῆς Κυβερνήσεως τῆς περιοχῆς, ἐνθα ἀνεγερθῆσεται ὁ 'Ιερός Ναός τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ «Τάματος» τοῦ 'Εθνους ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει του ἐκ τῆς μακρᾶς δουλείας καὶ τῇ προστασίᾳ αὐτοῦ κατὰ την μακραίωνα πολυκύμαντον ζωὴν του.

'Εν συνεχείᾳ, ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἐνημέρωσε τὴν 'Ιεράν Σύνοδον περὶ τῆς συνεργασίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ τε κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ὀρθοπεδικῶν ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ Σχεδίου τοῦ Καταστατικῆς Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας.

Τέλος, ἡ 'Ιερά Σύνοδος ἀπεφάσισεν, ὅπως διὰ τεχνικοῦς λόγους ἀναβληθῆ ἡ Συνέλευσις τῆς 'Ιεραρχίας διὰ τὴν 1ην Μαρτίου ἐ.ἔ.

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν

'Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 23 Δεκεμβρίου 1968 μέχρι τῆς 6 'Ιανουαρίου 1969:

'Ετέλεσε τὴν 6 'Ιανουαρίου τὴν θ. Λειτουργίαν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν 'Αθηνῶν.

Πρόεστη τὴν 1 'Ιανουαρίου τῆς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ 'Αθηνῶν τελεσεῖσης Δοξολογίας ἐπὶ τῷ Νέῳ 'Ετει, καθ' ἣν παρέστησαν ἡ Α.Ε. ὁ 'Αντιβασιλεὺς ἀντιστράτηγος κ. Γεώργιος Ζωϊτάκης, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον με ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ κ. Γεώργιον Παπαδόπουλον, ἡ ἡγεσία τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων 'Ασφαλείας καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Ἡ ὑλόγησε τὴν 26 Δεκεμβρίου 1968 ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ 'Αγίας Ζώνης τοὺς γάμους δύο τροφίμων τοῦ Σπιτιοῦ τοῦ Κοριτσιοῦ «Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου».

'Υπέβαλε τὴν 1 'Ιανουαρίου τὰς εὐχὰς τῆς 'Εκκλησίας πρὸς τὴν Α.Ε. τὸν 'Αντιβασιλέα ἐπὶ τῷ Νέῳ 'Ετει.

Παρόεστη τὴν 27 Δεκεμβρίου εἰς τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου τῆς 'Εκπαιδευτικῆς 'Ορθοδόξου 'Ιε-

δεῖς παραλλαγὰς, ὥστε νὰ δυνηθῆ ἡ κριτικὴ ἐπιτροπὴ νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῶν ὑποβληθησομένων σχεδίων τὸ πρᾶγματι ὠραιότερον—ἐκεῖνο πὸν θὰ ἐνθουσιάζῃ πάντας τοὺς φιλοθηρῆσκους 'Ελληνας καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν προσφορὰν ἀκόμη μεγαλύτερων δωρεῶν. Ἡ ἰδία δὲ βασικὴ ἀρχὴ οφείλει νὰ πρωτανεύσῃ καὶ εἰς τὸν ἐσωτερικὸν διάκοσμον τοῦ ναοῦ, πὸν θὰ πρέπει, εἰ δυνατόν, νὰ ἀποφύγῃ τὰς δῆθεν πρωτοτυπίας τῶν σημερινῶν ἀγιογράφων μας καὶ νὰ ἐμπνευσθῆ ἀπὸ τὰ γνωστότερα ἀριστουργήματα τῆς βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς ἀγιογραφίας κατὰ τὸν πλέον ἐκλεκτικὸν τρόπον». Πράγματι, θὰ πρέπει νὰ καταβληθῆ πᾶσα προσπάθεια, ὥστε ἡ μορφή τοῦ μνημειώδους αὐτοῦ Ναοῦ νὰ εἶναι ἀνταξία τοῦ συμβολισμοῦ του.

ραποστολικῆς Δράσεως «'Ο Μέγας Βασίλειος», καθὼς καὶ εἰς τὴν κοπὴν τῆς βασιλόπιττας τῶν τροφίμων τῆς 'Εθνικῆς 'Εστίας εἰς Πύργον Βασιλίσσης καὶ τοῦ 'Οφθαλμιατρείου 'Αθηνῶν.

— Τὴν 28 Δεκεμβρίου εἰς τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν.

— Τὴν 31 Δεκεμβρίου εἰς συγκέντρωσιν τῶν ἐφημερίων τῆς Α', Β', Γ', Δ' καὶ Ε' 'Αρχιεπισκοπῆς ἡς Περιφέρειας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδῶκεν ὁδηγίαν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν.

'Εδέχθη τὴν 23 Δεκεμβρίου τὸν ἐφημέριον τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αγγλικῆς Πρεσβείας αἰδεσ. Canonn, ὅστις τοῦ ἐπέδωκε Μήνυμα τοῦ 'Αρχιεπισκόπου τοῦ Καντέρμπουρ κ. Μιχαὴλ Ράμσεϋ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων.

— Τὴν 1 'Ιανουαρίου εὐχὰς εἰς τὸ 'Αρχιεπισκοπικὸν Μέγαρον ἐπὶ τῷ Νέῳ 'Ετει.

'Ο ἱερός Ναός τοῦ Σωτῆρος

Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁ ἐπιβλητικὸς ναὸς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ — ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ «Τάμα» τοῦ 'Εθνους — θὰ ἀνεγερθῆ εἰς τὸ σημεῖον μεταξὺ τοῦ Γαλασίου καὶ τοῦ Ψυχικοῦ, ὅπου εὐρίσκεται σήμερον ἡ γυναικεία Μονὴ τοῦ Προφήτου 'Ηλιοῦ. 'Η περιοχὴ αὐτὴ ἐκρίθη ὑπὸ τῶν ἐδικῶν ὡς ἡ καταλληλοτέρα τῆς πρωτευούσης, διότι κείται εἰς περίοπτον σημεῖον αὐτῆς, δεσπόζει τῆς πρωτευούσης καὶ εἶναι ὁρατὴ ἀπὸ πλείστα σημεῖα τοῦ λεκανοπεδίου τῆς 'Αττικῆς.

Καίτοι παρήλθον ἀπὸ τῆς ἐξαγγελίας τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Γεωργίου Παπαδοπούλου περὶ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ «Τάματος τοῦ 'Εθνους» τρεῖς μόνον ἐβδομάδες, ἥδη ἔχουν κατατεθῆ εἰς διαφόρους Τραπεζὰς τῆς Χώρας μας ποσὰ ὑπερβαίνοντα τὰ ἑκατὸν ἑκατομμύρια δραχμῶν. 'Επίσης, ἔχουν ἀναγγελθῆ πρὸς κατάθεσιν ὑπὸ διαφόρων Ὄργανισμῶν ἕτερα πενήτηκοντα περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

'Η 'Ιερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου 'Αλεξανδρείας κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 28 Νοεμβρίου 1968 ἀπεφάσισε τὴν ἀλλαγὴν τῆς περιβολῆς τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὀρίσασα ὅπως εἰς τὸ ἐξῆς οἱ κληρικοὶ φέρουν πολιτικὴν ἐνδυμασίαν χρώματος μέλανος μετὰ ἐπιστηθίου τοῦ αὐτοῦ χρώματος, τὸ ὁποῖον διὰ τοὺς 'Αρχιερεῖς θὰ εἶναι χρώματος μώβ. Τὸ κάλυμμα κεφαλῆς θὰ εἶναι πῖλος σχήματος «ρεπούμπλικας».

— Κατὰ τὴν ἰδίαν συνεδρίαν, ἡ 'Ιερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου 'Αλεξανδρείας ὥρισεν ὡς 'Αρχιγραμματέα τοῦ Πατριαρχείου τὸν πανοσιολογίωτατον ἀρχιμανδρίτην Εἰρηναῖον Ταλαμβέκον, τέως 'Εξαρχον τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐρόνου 'Αλεξανδρείας ἐν 'Οδησσῷ, ὅστις θὰ εἶναι ταύτοχρόνως καὶ Γραμματεὺς τῆς 'Ιεράς Συνόδου.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

'Αρχὰς 'Ιανουαρίου διεξήχθη εἰς Κάϊρον ἡ ἐκλογή νέου 'Αρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Ραϊθῶ, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 24 Νοεμβρίου 1968 'Αρχιεπισκόπου Πορφυρίου Γ'.

Κατὰ τὰς ἀρχαιερείας, αἱ ὁποῖαι διεξήχθησαν εἰς τὸ ἐν Κάϊρω μετόχιον τῆς Μουῆς, ἐξελέγη ὡς 'Αρχιεπίσκοπος Σινᾶ καὶ Ραϊθῶ ὁ πανοσιολογίωτατος ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Μανιατόπουλος.

— 'Ο Μακαριώτατος Πατριάρχης 'Ιεροσολύμων κ. Βενέδικτος ἀνήγγειλεν, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον τῆς 'Αγίας Πόλεως θὰ μετασχηματισθῆ συμβολικῶς τοῦ ἐράνου διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος μετὰ τὸ ποσὸν τῶν 100.000 δραχμῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Είς σημειώμά της υπό τόν τίτλον «Ἐπίσκεψις μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς Σ.Δ. τῆς Μακεδονίας», ἡ δεκαπενθήμερος θρησκευτικὴ ἡμερὶς τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Πραβoslάβλιε», εἰς τὸ φύλλον αὐτῆς τῆς 19 Δεκεμβρίου 1968, γράφει τὰ ἑξῆς:

«Ὡς γνωστὸν, οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Σ.Δ. τῆς Μακεδονίας κατὰ τὴν εἰς Ἀχρίδα σύνοδον τῶν τῆς 19ῆς Ἰουλίου 1967 ἀπεσχίσθησαν ἀπὸ τὴν Σερβικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τοιοῦτοτρόπως διετάραξαν τὴν ἐνότητά τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐξετάζουσα τὴν περίπτωσιν αὐτήν, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν τῆς ἑκτακτον συνέλευσιν αὐτῆς τῆς 14 καὶ 15 Σεπτεμβρίου 1967 ἀπεφάσισεν, ὅπως καταδικάσῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆν τῶν Ἀρχιερέων τῆς Μακεδονίας καὶ ἀνέθεσεν εἰς τὴν Διарκὴν Ἱεράν Σύνοδον νὰ κινήσῃ ἐναντίον τῶν τὴν ἐκκλησιαστικὴν διαδικασίαν λόγῳ τῆς διασπάσεως τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Διарκὴ Ἱερά Σύνοδος, ἐκτελοῦσα τὴν ὡς ἄνω ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, δι' ἐγγράφου τῆς ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου 1968 ἐκάλεσε τοὺς εἰρημένους Ἀρχιερεῖς νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἱερῶν κανόνων, οἱ ὅποιοι ἐπὶ αἰῶνας ρυθμίζουν τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τάξιν.

Ἐπειδὴ οὗτοι δὲν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τοῦτο, ἡ Διарκὴ Ἱερά Σύνοδος ἀπέστειλε τὴν 12 Δεκεμβρίου 1968 εἰς τὰ Σκόπια δύο μέλη αὐτῆς, ἧτοι τὸν Πανιερώτατον Ἐπίσκοπον Σρέμ κ. Μακάριον καὶ τὸν Πανιερώτατον Ἐπίσκοπον Μπάτσκας κ. Νικάνορα, συνοδευόμενα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγερματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου αἰδεσμ. πρωθιερέως Μλάντεν Μλαντένοβιτς, διὰ νὰ ἐπισκεφθῶν τοὺς ἐκεῖ Ἀρχιερεῖς καὶ καλέσων αὐτοὺς νὰ ἀποκαταστήσουν τὴν διασπασθεῖσαν ἐνότητά. Δυστυχῶς, δὲν ἐπετεύχθη τὸ εὐκταῖον ἀποτέλεσμα καὶ οὕτω τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἐξακολούθει νὰ παραμένῃ ἀνοικτόν.

Οἱ ὡς ἄνω Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς, ἐνεργοῦντες συμφώνως τῇ παρουσίᾳ συνοδικῆς ἐντολῆς, μετέβησαν εἰς Σκόπια, συνωμίλησαν μετὰ τῶν ἐκεῖ Ἀρχιερέων καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς νὰ ἀποκαταστήσουν τὴν διασπασθεῖσαν ἐνότητά. Δυστυχῶς, δὲν ἐπετεύχθη τὸ εὐκταῖον ἀποτέλεσμα καὶ οὕτω τὸ πρόβλημα αὐτὸ ἐξακολούθει νὰ παραμένῃ ἀνοικτόν.

—Ὁ Θεοφιλέστατος κ. Λαυρέντιος, Βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριαρχίου Σερβίας κ. Γερμανοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπισκέφθη τὸ Ἅγιον Ὄρος ἀπὸ τῆς 30 Νοεμβρίου μέχρι τῆς 16 Δεκεμβρίου 1968, περιγράφων τὰς ἐντυπώσεις του εἰς τὴν δεκαπενθήμερον θρησκευτικὴν ἡμερῖδα «Πραβoslάβλιε», λέγει μετὰ τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Ἐπίστημεν, ὅτι τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι ὄντως τὸ ἱερὸν βῆμα τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐὰν ὑπάρχῃ κάπου κομμάτι τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦτο εἶναι αὐτὸ τὸ ἱερὸν ἔδαφος... Τοὺς μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὄρους δὲν ἀνησυχοῦν αἰμασιότητες τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλ' ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Θεόν, τὸν διακονοῦν εὐκρινῶς καὶ ἀδιαλείπτως, προσευχόμενοι αὐτοχρόνως ὑπὲρ σύμπαντος τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος πνίγεται εἰς τὸ πέλαγος τῶν ἀμαρτιῶν καὶ τῶν φροντίδων».

Περιγράφων τὴν δλονύκτιον Ἀκολουθίαν εἰς τὸ καθολικὸν τῆς Ἱ. Μονῆς Χελανταρίου, ὁ Θεοφιλέστατος παρατηρεῖ: «Ἐψάλλον οἱ προσκεκλημένοι Ἕλληνες μοναχοί. Ἡ θαυμασία βυζαντινὴ μελωδία ἀνυψώνει μέχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐξαιλεῖται πᾶσαν ἐννοιαν τοῦ χρόνου... Εἰς τὸν ἀριστερὸν χορὸν ἴστανται μερικοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, τελῶναι καὶ ἀστυνομικοὶ — προσκεκλημένοι. Ἦτο ἀπόλαυσις νὰ βλέπῃ κανεὶς ὅτι καὶ αὐτοὶ προσεύχονται θερμῶς καὶ μὲ θεοσέβειαν ἀσπάζονται τὰς εἰκόνας. Τὸ μάτι δὲν ἔχει συνηθίσει εἰς τοιοῦτον θέαμα, τὸ ὁποῖον μᾶς ἦτο πολὺ συμπαθές».

—Περιοδεῶν ἐνὰ τὴν Ἐπαρχίαν του, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαυροβουνίου κ. Δανιὴλ ἐπισκέφθη τὴν ὀρεινὴν κομῆτολιν Κόκκας, τελῶσας τὴν θ. Λειτουργίαν εἰς τὸν ἱ. ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Μετὰ τὴν θ. Λειτουργίαν, ὁ Σεβασμιώτατος ὠμίλησε περὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ διωγμοῦ τῶν πρώτων χριστιανῶν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων αυτοκρατόρων, περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀκλονήτου πίστεως τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καλέσας ἐν συνεχείᾳ τὸν λαόν, καὶ ἰδίως τοὺς συνταξιούχους καὶ τοὺς ὑπαλλήλους, νὰ μὴ διστάζουν νὰ ἐκκλησιάζωνται. Ὁ Σεβασμιώτατος ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ μεσολαβῆσῃ πλησίον τῶν

ἀρμοδίων ἂν τυχόν ἤθελε κανεὶς ἐμποδίσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν τῶν καθηκόντων.

—Ἡ «Εἰκονογραφημένη Βίβλος τῶν νέων», ἡ ὁποία ἐτυπώθη εἰς τὸ Ζάγκρεμπ, ἤρχισεν ἤδη νὰ πωλῆται. Ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν ἐπωλήθησαν 10.000 ἀντίτυπα. Αἱ παραγγελίαι νέων ἀντιτύπων ἀνέρχονται εἰς πολλὰς χιλιάδας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Τὸ ἄρτι ληφθὲν ὑπ' ἀριθ. 2 τοῦ 1968 τεύχος τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας «Orthodoxia» εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὰ διομολογικὰ προβλήματα καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὑπὸ τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετιάν, ἧτοι ἀπὸ τῆς ἐθνορυσέως τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανοῦ μέχρι σήμερον.

Εἰς ἄρθρον του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ὀρθόδοξος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία εἰς τὸν σύγχρονον χριστιανικὸν κόσμον», ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Μολδοβίας κ. Ἰουστίνος τονίζει, ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετιάν ἡ Ρουμανικὴ Ἐκκλησία, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ ἐπι κεφαλῆς τὸν Μακαριωτάτον Πατριάρχη κ. Ἰουστινιανόν, ἀνέπτυξε πλουσίαν οἰκουμηνικὴν δραστηριότητα καὶ ὅτι συνέβαλεν εἰς τὴν διαφύλαξιν καὶ κήρυξιν τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, τὴν ἐπέκτασιν τῶν σχέσεων μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν χριστιανικῶν Ὀμολογιῶν, τὴν κατανόησιν μετὰ τῶν ἄλλων θρησκειῶν, ἐργαζομένη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς εὐμερείας τῶν ἀνθρώπων, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συνεργασίας τῶν λαῶν.

Ἐν συνεχείᾳ, τὸ περιοδικὸν «Orthodoxia» δημοσιεύει τὸ ἑξῆς ἄρθρον: Καθηγητοῦ Ν. Chitescu, Αἱ διορθόδοξοι σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας· καθηγητοῦ D. Staniluae, Αἱ σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν (Προχαλκηδωνίων), τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν· καθηγητοῦ Isidor Todoran, Αἱ σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας· καθηγητοῦ Ioan G. Coman, Αἱ σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν οἰκουμηνικῶν ὀργανώσεων· καθηγητοῦ Ν. Nicolaescu, Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀδελφότητος· καθηγητοῦ Const. C. Pavel, Ἡ συνεργασία μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ὀμολογιῶν τῆς χώρας μας, καὶ καθηγητοῦ Liviu S an, Ἡ νομοθεσία τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν πατριαρχίαν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ.

Ἀναφερόμενος εἰς τὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ καθηγητὴς Staniluae γράφει: «Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ὀρθόδοξος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία ἔχεται τῆς ἀποφάσεως, ἧτις ἐλήφθη κατὰ τὴν Γ' Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τῆς Ρόδου τὸ 1964. Αὕτη ἐλπίζει, ὅτι ἡ διὰ τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ ἀρξαμένη ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ διαδικασία ἀνακαινίσεως θὰ ἐξελιχθῇ μέχρι τοῦ σημείου ὥστε, ἀποκηρυττομένων τῆς «Οὐνίας» καὶ τοῦ παπικοῦ πρωτείου δικαιοδοσίας, νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἀρχίσῃ θεολογικὸς διάλογος ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς ἰσότητος».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ὡς γράφει τὸ ἑβδομαδιαῖον ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας «Τσαρκόβεν Βέστνικ» εἰς τὸ φύλλον του τῆς 1 Δεκεμβρίου 1968, τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἐπεσκέφθη τὴν Βουλγαρικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὁ ἐπίσκοπος τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐλβετίας καθηγητῆς κ. Οὐρς Κιούρι, ὅστις τὴν 28 Σεπτεμβρίου 1968 ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Κυρίλλου καὶ τῶν Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Προσφωνῶν τὸν παλαιοκαθολικὸν ἐπίσκοπον, ὁ Μακαριώτατος εἶπε μετὰ τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Γνωρίζομεν ὑπὸ ποίας συνθήκας ἰδρῦθη ἡ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, γνωρίζομεν τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας τοῦ καθηγητοῦ Döllinger, γνωρίζομεν καὶ τὰς πρώτας προσπάθειας ἀπὸ παλαιοκαθολικῆς πλευρᾶς διὰ τὴν χριστιανικὴν οἰκουμηνικὴν προσέγγισιν. Καὶ ὄχι μόνον γνωρίζομεν, ἀλλὰ κατ' ἀξίαν ἐκτιμῶμεν τὴν ἀπὸ γε-

νικῆς χριστιανικῆς ἐπόψεως σπουδαίαν παλαιοκαθολικὴν χριστιανικὴν θεολογικὴν ἀντίληψιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων. Ἡ πλέον ἐλπιδοφόρος ὁδὸς πρὸς τὴν παγ-χριστιανικὴν ἐνότητα ἐν τῇ πίστει εἶναι ἀναμφίβολως ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεως τῆς ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας τῆς ἐποχῆς τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὸ κῦρος τῶν ὁποίων εἶναι ἀνεγνωρισμένον καὶ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ὑφ' ὧν τῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι ὁμολογοῦν τὴν ἐν Χριστῷ πίστιν. Μεταξὺ τῆς Ὁρθόδοξου καὶ τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὑφίσταται ἐξαιρετικῶς μεγάλη ἐγγύτης ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς πίστεως. Ἐὰν ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεως τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἀμέσως μετὰ τὸν χωρισμὸν τῆς ἀπὸ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι ἡ ἐγγύτης αὐτῆ δὲν ἦτο μακρὰν τῆς ἐνότητος.

Μετὰ ταῦτα, ὁ Μακαριώτατος ὑπεγράμμισεν, ὅτι ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἀνεφέρθη εἰς τὰς οἰκουμενικὰς τάσεις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἰδίᾳ μετὰ τὴν Β' Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ, τὰς ὁποίας βλέπει μὲ συμπάθειαν καὶ ἐλπίδα. «Γνωρίζομεν, εἶπεν ὁ Μακαριώτατος, τί μᾶς χωρίζει. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν τῷ συνόλω τῆς, τ.ἐ. πᾶσαι αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι οὐδόλως σκέπτονται νὰ ἀποστοῦν τῆς παλαιᾶς χριστιανικῆς δογματικῆς κληρονομίας, ἀπαρτισθείσης ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει φραγμὸν διὰ τὴν κοινωνίαν ἐν τῇ θεολογικῇ σκέψει καὶ τῷ ἔργῳ τῆς ἀγάπης. Ἐντεῦθεν καὶ αἱ ἐλπίδες μας περὶ καρποφόρον συνεργασίας μετὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐνότης ἐν τῇ ἀγάπῃ δὲν σημαίνει ἐνότητα ἐν τῇ θεολογίᾳ τῆς ἀγάπης, ἀλλ' ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀγάπης».

Συνεχίζων, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Κύριλλος εἶπε: «Αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι διὰ τῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων, τὰς ὁποίας ὀργανώνουν, βαδίζουσι, ἔστω καὶ σχετικῶς βραδέως, πρὸς ἓνα ἱερὸν σκοπὸν, δηλαδὴ νὰ καταστήσουν δυνατόν καὶ καρποφόρον τὸν διάλογον μὲ τὰς ἄλλας χριστιανικὰς Ἐκκλησίας. Ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι αἱ Διασκέψεις αὗται θὰ ὀδηγήσουν εἰς τὴν ὑφ' ὧν τῶν μας ποθουμένην Πανορθόδοξον Σύνοδον μὲ χαρακτηριστικὴν οἰκουμενικότητα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελέσῃ σπουδαῖον ἱστορικὸν γεγονός εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθόδοξου Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὴν πεποίθησιν αὐτὴν βαδίζομεν ἔμπρὸς καὶ θέλομεν νὰ πιστεῦσωμεν, ὅτι ἡ ἐγγύτης μας μὲ τὴν Παλαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν θὰ ἐδραιωθῇ, ἐὰν συνεχισθῇ ἐκατέρωθεν ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ σχέσεών μας».

Ἀπαντῶν, ὁ Παλαιοκαθολικὸς ἐπίσκοπος κ. Οὐρς Κιούρι ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως εἰς τὸ προσεχές μέλλον συναντηθῶν ἡ Πανορθόδοξος καὶ ἡ Παλαιοκαθολικὴ ἐπὶ τῆς ἐνώσεως Ἐπιτροπῆ. «Ἡμεῖς οἱ Παλαιοκαθολικοὶ ἐπιθυμοῦμεν εὐλοκρινῶς νὰ πραγματοποιηθῇ ταχέως πραγματικὸς διάλογος μετὰ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας. Τελειῶν μὲ τὴν εὐχήν: Κύριος ὁ Θεὸς τῆς Ἐκκλησίας ἄς ὀδηγήσῃ τὰς δύο Ἐκκλησίας μας, ἐπειτα ἀπὸ ἀμοιβαίας σχέσεις σχεδὸν ἑκατὸν ἐτῶν, εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ὥστε αὗται νὰ εἶναι ἡνωμένοι ἐν Χριστῷ καὶ ἡ ἐνότης αὐτῆ νὰ ἐκδηλωθῇ σαφῶς διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῆς Καθολικότητος τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ βῆμα ἔμπρὸς πρὸς τὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον μᾶς ἔταξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός: ἵνα πάντες ἐν ὧμεν, διὰ νὰ πιστεύσῃ ὁ κόσμος, ὅτι Οὗτος εἶναι ὁ παρὰ τοῦ Θεοῦ Πατρός ἀπεσταλμένος αἰῶνος Υἱὸς Του».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ ἐπίσκοπος Ἰωάννης Βίλλεμπραντ καὶ ὁ πατὴρ Πέτρος Ντυπνὲ ἐπεσκέφθησαν τὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Ἀθηναγόραν.

— Εἰς Οὐϊλιάσμπουρκ τῆς Βιργινίας θεολογικὰ συζητήσις ἐπὶ τριήμερον διεξήχθησαν μετὰ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν καὶ λουθηρανῶν θεολόγων ἐπὶ τοῦ θέματος «Εὐχαριστία καὶ Ἀποστολικὴ Διακονία». Ἡ αὐτὴ μικτὴ ἐπιτροπὴ θὰ συζητήσῃ προσεχῶς τὸ θέμα τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καὶ τῆς ἱερωσύνης.

— Τὴν 12-12-1968 ἐπεσκέφθησαν τὸν Μακαριώτατον οἱ ἐξ Ἑλβετίας προερχόμενοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Π.Σ.Ε. πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Τσέτης, Γραμματεὺς τοῦ Τμήματος Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας διὰ τὰς Ὁρθόδοξους χώρας καὶ Μιχαήλ Π. Τέτσι, ἀντιπρόσωπος τῆς United Presbyterian Church, U.S.A. ἐν Π.Σ.Ε., μίᾳ ἐκ τῶν μάλιστα προσφερόμενων Ἐκκλησιῶν εἰς τὰ προγράμματα Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας τῆς Ἑλλάδος. Τούτους συνόδευον ἡ ὑπεύθυνος τοῦ ἐν Ἀθήναις Γραφείου Συνδέσμου I.C.A. τοῦ Π.Σ.Ε. κυρία Ντέρα Γόντικα καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας κ. Ἀντώνιος Κ. Παπαντωνίου. Συνεζητήθησαν θέματα Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐνίσχυσιν Ἐκκλησιαστικῶν Προγραμμάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέσῳ τοῦ Π.Σ.Ε., ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀντίστοιχον ἐνίσχυσιν ἀναλόγων προγραμμάτων τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἡ ἀποσταλεῖσα βοήθεια εἰς Μπιάφρα.

Κατ' ἀρχὴν, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Π.Σ.Ε. ἐξέφρασαν εἰς τὸν Μακαριώτατον τὴν ἱκανοποίησιν των διὰ τὰ λίαν ἐνδιαφέροντα αἰτήματα Προγραμμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ὑπέβαλεν εἰς τὸ Π.Σ.Ε.

Μετὰ ζωηρὸν ἐνδιαφέροντος παρακοινοῦσιν αἱ ξένα Ἐκκλησία καὶ τὸ Π.Σ.Ε. τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναληφθὲν καὶ τόσον ἐπιτυχῶς συντελούμενον κοινωνικὸν ἔργον, ἐκφράζουν δὲ τὴν βαθεῖαν ἱκανοποίησιν των διὰ τὴν σημαντικὴν συμβολὴν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας εἰς τὸν τομέα τῆς οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως διὰ τῆς ἐκτελέσεως σχετικῶν προγραμμάτων.

Ὁ Μακαριώτατος ἀπήντησεν εὐχαριστίας τόσον πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Π.Σ.Ε., ὅσον καὶ πρὸς τὰς δωρητριάς Ἐκκλησίας διὰ τὴν πολῦτιμον οικονομικὴν ἐνίσχυσιν των εἰς τὰ Κοινωνικά Προγράμματα τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὸ ἔτος 1968 ἀνήλθεν εἰς 100.000 δολλάρια περίπου (εἰς μετρητὰ), ὡς καὶ τὴν πολυσιχιδῆ συμπαράστασιν τοῦ Τμήματος Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας εἰς ποικίλους τομεῖς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Μακαριώτατος ἀνέπτυξεν τὰ ὑπὸ μελέτην ἢ ἐκτέλεσιν εὐρισκόμενα Προγράμματα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς (Νοσοκομεῖον Κληρικῶν, Ὁρθόδοξον Πνευματικὸν Κέντρον Πεντέλης, Κέντρον Νεότητος εἰς Ἁγίαν Βαρβάραν κ.λ.π.).

Ἡ συζήτησις ἐτερματίσθη μὲ τὴν διαβεβαίωσιν περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ τῶν καλλιτέρων προοπτικῶν διὰ τὴν περαιτέρω ἐνίσχυσιν ἀναλόγων ἔργων ὑπὸ τοῦ Τμήματος Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Προκειμένου νὰ προσβῶμεν εἰς τὴν ἀνακρίσειν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν κάτωθι ἐνοριακῶν (1. Ναῶν: 1) Ἁγίου Κων/τίνου Βελεστίνου, 2) Τιμίου Προδρόμου Ἁγίας, 3) Ἁγίου Γεωργίου Κεραμιδίου, 4) Ἁγ. Παρασκευῆς Κοκκιωτῶν, 5) Ζωοδ. Πηγῆς Μετοχίου, 6) Ἁγίου Νικολάου Παληουρίου, 7) Ἁγ. Γεωργίου—Ἁγίου Γεωργίου Φερῶν, 8) Κοιμήσ. Θεοτόκου Εὐνόβρουσης, 9) Ἁγίου Ἀθανασίου Περιβλέπτου καὶ 10) Ἁγίας Τριάδος Σιγῆτης—Ἀργιᾶς, παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 ἀπερὶ ἱ. Ναῶν καὶ ἐφημεριῶν, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 586/1941 Ν.Δ/τος ἀπερὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α.Ν. 2200/40» ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά.

Ἐν Βόλῳ τῇ 4ῃ Ἰανουαρίου 1969.

† Ὁ Δημητριάδος ΗΛΙΑΣ

Ἱ. Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 ἀπερὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κεκανονισμένα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι μίαν ἐκ τῶν κατωτέρω ὀργανικῶν θέσεων τακτικοῦ ἐφημερίου: 1) Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου Ἀρνης τ.δ. Φελλίας, 2) Ἱ. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου Ἀρχοντικοῦ τ.δ. Μελιτίνης, 3) Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Σπυρίδωνος Ἐλαφονήσου τ.δ. Βοιῶν, 4) Ἱ. Ναοῦ Ἐθαγ. Θεοτόκου Καρύτσης τ.δ. Γερωνθρών, 5) Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Γεωργίου Κουπτιῶν τ.δ. Ζάρακος, 6) Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Γεωργίου Λιαντίνης τ.δ. Φελλίας, 7) Ἱ. Ναοῦ Προφ. Ἡλίου Λευκοχώματος τ.δ. Φάριδος, 8) Ἱ. Ναοῦ Εἰσοδ. Θεοτόκου Μελίσσης τ.δ. Μελιτίνης, 9) Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Γεωργίου Πανηγυριστρῶν τ.δ. Ἐβλους, 10) Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Κων/νου Πελλάνης τ.δ. Πελλάνης καὶ 11) Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Γεωργίου Πολοβίτσης τ.δ. Φελλίας, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου 1968.

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

ΝΕΑΙ ΤΙΜΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1969

Ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 17ης Ὀκτωβρίου 1968 ἀπεφάσισε τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῶν συνδρομῶν τῶν ὡς ἄνω Περιοδικῶν καὶ τῶν τιμῶν τῶν παλουμένων τόμων αὐτῶν ὡς ἐξῆς:

Ἐκαστος τῶν εἰσέτι μὴ ἐξαντληθέντων τόμων τῶν παρελθόντων ἐτῶν διατίθεται εἰς τὰς κάτωθι τιμὰς:

Α) Διὰ συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ:

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ» (1950-1967) κατὰ τόμον 100 δρχ.
«ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» (1952-1967) » » 50 »
«ΘΕΟΛΟΓΙΑ» (1951-1967) » » 200 »

Β) Διὰ συνδρομητὰς ἐξωτερικοῦ:

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ» (1950-1960) κατὰ τόμον 8 δολ.
«ΕΚΚΛΗΣΙΑ» (1961-1967) » » 6 »
«ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» (1952-1960) » » 4 »
«ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» (1961-1967) » » 3 »
«ΘΕΟΛΟΓΙΑ» (1951-1967) » » 12 »

Συνδρομαὶ διὰ τὸ ἔτος 1969:

Α) Ἐσωτερικοῦ:

1) «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» κατὰ τόμον.....100 δρχ.
2) «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» κατὰ τόμον.....50 δρχ.
3) «ΘΕΟΛΟΓΙΑ» κατὰ τόμον.....200 δρχ.

Β) Ἐξωτερικοῦ:

1) «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» κατὰ τόμον.....4 δολ.
2) «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» κατὰ τόμον.....2 δολ.
3) «ΘΕΟΛΟΓΙΑ» κατὰ τόμον.....12 δολ.

Διὰ τοὺς φοιτητὰς τῶν Ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων, τῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων, τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν, μαθητὰς τῶν Γυμνασίων καὶ τοὺς Καθηγητὰς ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδευσει, καθορίζεται ἡ ἐτήσια συνδρομὴ τούτων μὲ ἑκπτώσιν 50%.

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν **ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ**

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης **ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Κ Ω Ν. Γ. Μ Π Ο Ν Η Σ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 100 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 4 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 6.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Ἱερωνόμου, Μήνυμα ἐπὶ τῷ Νέφ Ἔτει 1969.

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Τὸ νόημα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων χριστιανικῶν ἑορτῶν.

Ἐκκλογὴ νέων Μητροπολιτῶν καὶ Βοηθῶν Ἐπισκόπων.

Παν. Τρεμπέλα, Ὀμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὰ παθήματα ἄς μῖς γίνονται μαθήματα.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκήρυξις ἐκλογῆς ἱερέων.

Νεαὶ τιμαὶ συνδρομῶν τοῦ ἔτους 1969.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλέφ. 710.734.